

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Doktorský studijní program Výtvarná výchova

(teorie výtvarné pedagogiky a výtvarné tvorby)

***Poznávací procesy dětí během muzejní edukace
a způsoby jejich ovlivňování***

Autoreferát dizertační práce

Mgr. Kateřina Tomešková

III. ročník

Olomouc, duben 2014

Jména oponentů: doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc.,
KVV PdF ZU v Plzni

PhDr. Martin Horáček, Ph.D.,
KVV PdF UP v Olomouci

Místo a termín obhajoby:

Místo, kde bude disertační práce s posudky vystavena 14 dnů před
vykonáním její obhajoby:

Autoreferát dizertační práce byl vypracován v kombinované formě doktorského studijního programu Výtvarná výchova – teorie výtvarné pedagogiky a výtvarné tvorby realizovaného na Katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Školitelka: *Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D.*

KVV PdF UP v Olomouci

babyradh@ped.muni.cz

Konzultantka: *Mgr. Petra Šobánková, Ph.D.*

KVV PdF UP v Olomouci

petra.sobanova@upol.cz

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem autoreferát dizertační práce *Poznávací procesy dětí během muzejní edukace a způsoby jejich ovlivňování* zpracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Přerově, dne 21. dubna 2013

Mgr. Kateřina Tomešková

Jádrem dizertační práce je výzkum didaktického obsahu muzejní edukace realizovaného v prostředí Muzea Komenského v Přerově (obr. 1). Detailní popis, analýza a interpretace prezentované řady realizací vzdělávacích obsahů a jejich alterací vypovídá o konkrétních podobách didaktické transformace v muzejně-edukační praxi. Mnohé teoretiky i praktiky širokého pole pedagogických oborů mohou uvedené výsledky empirického výzkumného šetření vybízet nejen k obecnému zvažování kultury procesu vyučování a učení v muzeu a jeho kvalit, ale také k verifikaci celospolečenského významu výchovy a vzdělávání v paměťových i kulturních institucích.



Obr. 1

Obr. 1: Zámecká budova Muzea Komenského v Přerově s domy na Horním náměstí. Zdroj: Fotoarchív MKP.

Obsah

1	ÚVOD DO ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY.....	6
2	VÝZKUMNÉ CÍLE A OTÁZKY DIZERTAČNÍ PRÁCE.....	10
3	METODOLOGICKÉ POSTUPY A METODOLOGIE.....	17
4	OSNOVA DIZERTAČNÍ PRÁCE.....	21
5	STRUČNÝ OBSAH DIZERTAČNÍ PRÁCE.....	25
6	ZÁVĚRY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	32
7	ABSTRAKT DIZERTAČNÍ PRÁCE.....	37
8	SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY.....	41
9	ÚDAJE O AUTORCE DIZERTAČNÍ PRÁCE.....	61
10	PŘEHLED PUBLIKAČNÍ A DALŠÍ ČINNOSTI AUTORKY	65
11	ANOTACE.....	79

Obhajoba významu vzdělávání „v zahradách utěšené podívané“ (Komenský, 1966, s. 455), může napomoci uchování paměti lidstva a zároveň posloužit mezigeneračnímu předávání kulturních hodnot.

1 ÚVOD DO ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Téma výzkumu předložené dizertační práce náleží do oblasti muzejní pedagogiky, která zkoumá specifický způsob poznávání skrze sbírkové předměty paměťových institucí. Muzea se již po několik století snaží systematicky zastřešovat přetrvávající imanentní potřebu lidí shromažďovat a chránit předměty jako svědky minulých událostí. Činit praktické kroky k širšímu otvírání českých muzeí veřejnosti a pozitivnímu využívání potenciálu muzeálí při vzdělávání a výchově mladé generace znamená hluboce se zamýšlet nad způsoby uchopení jejich obsahů, snažit se porozumět edukačním procesům a zvyšovat jejich kvalitu.

Snaha dostat vědnímu charakteru pedagogiky, která poskytuje výklad o struktuře a fungování jevů v edukační realitě, vyústila do uvažování o nabídce explanace pomocí výzkumu. Volba empirických i obecně teoretických metod poukazovala na možnost skládat fakta do souvislostí. Kvalitativní vědecký design opírající se o indukci nás přivedl k vyslovení závěrů vzešlých ze zjištěných pravidelností.

K cílům prezentovaného kvalitativního výzkumu z oblasti muzejní pedagogiky náleží porozumění specifickým podmínkám procesu vyučování a učení v muzeu a jeho průběhu. Zajímá nás,

jaké obory lidské kultury se didakticky transformují do muzejní edukace a jakými způsoby lze vzdělávací obsah vzešlý ze sbírek efektivně uchopit. Z hlediska didaktického chceme zjistit, jak tento obsah přiměřeně zprostředkovat dětským účastníkům edukačních programů a jaké úrovně kvality dosahuje vzdělávání v konkrétním muzeu.

Náročná cesta zvyšování kvalit formálního vzdělávání v mimoškolním prostředí koresponduje se současným trendem inovací v rámci pedagogických oborů. Ovlivnění bezprostřední zkušeností z plnění celé škály cílů muzea i školy reagujeme na výzvy odborníků z oblasti muzeologie a muzejní pedagogiky, kteří se dovolávají potřeby výzkumů „*veškerého pedagogického dění v muzeu*“ (Tripps, 1994, s. 72; srov. Pechová, 2012, s. 97). Výzva Šobáňové (2012a, s. 187), že *úkolem muzejní pedagogiky do budoucna bude – [...] – prokázat účinnost svých metod také nezpochybnitelnými empirickými šetřeními*, inspirovala autorku dizertační práce k didaktickému a výzkumnému jednání, jež leží v jádru předloženého výzkumu.

Systematický způsob analýzy a vyhodnocování edukačních procesů programů Muzea Komenského v Přerově je podložený detailním pozorováním. Autorka dizertační práce používá pro účely výzkumu metodiku „AAA“, která se opírá o koncepci reflektivní praxe v pojetí Korthagena a kol. (2011). Z hlediska didaktického lze na takové pedagogické jednání nahlížet jako na typický myšlenkový postup tzv. reflektivního praktika (Janík, Slavík, Najvar, 2011, s. 30). Reflektující muzejní pedagog (stejně jako učitel ve škole) dříve než

přistoupí k dalším realizacím, nenechá bez povšimnutí (mnohdy zřetelný) rozdíl mezi znalostmi žáků před a po edukaci. Při uvažování nad rekonstrukcí edukační situace a její kvalitou si pozorně všímá vlivu poznávacího potenciálu muzejní sbírky i jedinečnosti prostředí.

Prezentovaný akční výzkum se zaměřuje na sledování účinnosti škály tradičních i inovativních metod v edukačních procesech programů pro školy, kdy je zprostředkováván obsah muzeálií. Při studiu realizovaných situací je věnována zvláštní pozornost více či méně vhodně naplánovaným posloupnostem vzdělávacích činností, včetně odhalení příčin, postupu i výsledku jejich přebudování. Řešení problému je ukotveno v didaktickém předpokladu, *„že rozhodující pro to, co se žáci ve výuce reálně mohou naučit a jaké kompetence mohou rozvíjet, je způsob prezentace a uspořádání obsahu, resp. učiva.“* (Slavík, Dytrtová, Fulková, 2010, s. 224)

Uvedená teorie, mnohokrát ověřená při posuzování kvality školní výuky, nás přivádí k možnosti analogického jednání. Popisovaná dizertační práce je podložena zjištěními opřenými o sledování citlivosti konstruktivistických a interpretačních přístupů aplikovaných do edukace, ve které bývají zpřítomňovány vzdělávací obsahy převážně historického zaměření. Potvrzení předpokladu o reálné možnosti společného zohledňování všech dimenzí učení v muzejně-edukační praxi souvisí s přebudováním aktuálních významů výkladů „dění“ v expozicích a výstavách muzea.

Proces, při němž se prostřednictvím metod edukace odehrává komunikace a interakce „nad obsahem muzeálií“ je v českém výzkumu veskrze „neprobádaný“. Toto zjištění nás přivedlo k rozhodnutí studovat a zkoumat vzdělávání a jeho kvality v podmínkách konkrétního muzea (obr. 2 – 4). Soustředili jsme se na výzkum zlepšování vztahů mezi žákovskými prekoncepty a obsahem muzejního učiva s ohledem na jeho jedinečnost. **Empirický výzkum řeší problematiku procesu obsahové transformace zakotvené v muzeáliích. Z analýz didaktických rekonstrukcí muzejních obsahů vychází závěry, které staví na koncepci obsahově zaměřeného přístupu ke zkoumání a zlepšování kvality (ve) vzdělávání.**



Obr. 2 – 4

Obr. 2 – 4: Expresivně-tvořivá úloha zadaná v rámci edukační situace *Jak dnes vnímáme osobnost?* Slavnostní atmosféra aktivity (*hry na sochaře*) ústí do simulace tradičního způsobu odhalení novodobého pomníku Jana Blahoslava. Forma živého obrazu byla zvolena s ohledem na význam konání oslavných akcí jako na stále fungující veřejný rituál. Zdroj: Fotoarchív MKP.

Současné progresivní přístupy v didaktické teorii pojmají obsah jako dynamickou konstrukci založenou na vazbě činnosti žáka k pojmům, jejímž prostřednictvím se obsah uskutečňuje a provazuje se s cíli. (Slavík, Janík, 2013, s. 266)

2 VÝZKUMNÉ CÍLE A OTÁZKY DIZERTAČNÍ PRÁCE, METODOLOGICKÉ POSTUPY

Uvedený citát, který objasňuje rámec předloženého výzkumu a přístup k hodnocení kvality edukace úzce souvisí se samotnou podstatou profesní činnosti (muzejních) pedagogů. Mluvíme o vzájemné provázanosti obsahů a činností (metod a postupů), které pedagog v praxi činí se záměrem dosáhnout plánovaných vzdělávacích cílů. Autorka pojednání, která zastává v akčním výzkumu roli muzejní pedagožky i výzkumnice, se na uvedený vztah odkazuje hned v několika rovinách. Posuzovat kvalitu (ve) vzdělávání dozajista znamená všimnout si zlepšujících kroků v procesu didaktické transformace obsahu. V oblasti muzejní edukace to navíc obnáší při interpretaci vzdělávacích procesů zohledňovat vliv obsahů muzejního fenoménu a jeho specifika. Za zájmem o kvalitní zprostředkování muzejního učiva s oporou v celé řadě nově vzniklých alterací lze spatřovat snahu autorky o funkční provázání cílů muzea i školy.

Výzkumné cíle

Cílem této práce je přispět k rozvoji nové kultury vyučování a učení založené na konstruktivistických přístupech. S oporou v uvedených východiscích jsme stanovili další obecný cíl výzkumu – pomoci k širšímu teoretickému ukotvení muzejní edukace, která je poznávací doménou vědeckého oboru muzejní pedagogika. V neposlední řadě náleží k obecným cílům předloženého šetření záměr přispět k rozvoji českého muzejněpedagogického výzkumu.

Obsah teoretické části dizertační práce směřuje k vymezení muzejněpedagogických termínů, které charakterizují edukační procesy související s muzeem, expozicí nebo výstavou. Text je věnován i širší charakteristice muzeálie a jejímu významu. Na odborné pojmy nahlížíme pedagogickým prizmatem; snaha o vysvětlování mezioborových přesahů muzejní edukace vychází z konfrontací s jazykem muzeologů, historiků, psychologů apod. K cílům teoretické části patří také vyložení historického vývoje prezentačně-edukační funkce přerovského muzea a popis jeho současného „edukačního obratu“. Další teoretický cíl je nasměrován na formulaci pojmů nezbytných k popisu hlavních komponent muzejní edukace, které slouží k operacionalizaci příkladů vzešlých z reality přerovských edukačních programů. Vytyčení dalšího cíle souvisí se zájmem autorky o teoretické nahlížení na předmět objevování a bádání v muzeu – na muzeálii. Poslední, ač neméně významný cíl teoretické části práce směřuje k možnému začlenění řešeného

výzkumného tématu do širšího rámce problematiky ovlivňování kvalit vzdělávání dětí a mládeže v naší společnosti.

Z vytyčených cílů výzkumné části dizertační práce můžeme jmenovat:

- **provést výzkumné šetření, které by pomohlo posuzovat kvalitu muzejní edukace a její přínos pro naplňování záměrů školního kurikula;**
- **prozkoumat vliv specifických muzejních faktorů na poznávání žáků;**
- **přinést příklady uplatňování obsahově zaměřeného přístupu v muzejní edukaci a poukázat na jeho výhody.**

K dalším výzkumným cílům patří:

- z hlediska didaktického popsat, analyzovat a hodnotit učební situace vzešlé z přerovské muzejní edukace;
- překonávat problémy „tradičního pojetí“ muzejní prezentace a edukace – navrhnout nová řešení;
- zdůvodnit své pedagogické rozhodování a jednání;
- didakticky objasnit a racionálně argumentovat propracované pojetí prezentované muzejní edukace.

Cíle výzkumu tak směřují ke studiu vlivu vzdělávacího potenciálu muzejních obsahů na poznávání žáka. Výzkumné šetření vytyčené k širšímu naplňování muzejně-edukačních cílů

vyplývá ze zájmu o rekonstrukci struktury klíčových situací a ke zvyšování úrovně jejich kvality. Žádoucí změny v samotném jádru muzejně-edukačního procesu souvisejí také s posledním ze stanovených výzkumných cílů, který rozkládá komplexní pedagogický problém – kvalitu (ve) vzdělávání – na části uchopitelné dalšími výzkumnými šetřeními. Ty se snaží řešit v kontextech různých vědních oborů.

Výzkum směřuje ke zkoumání vlivu procesu výchovy a vzdělávání na poznávání dětského návštěvníka v edukační realitě konkrétního muzea. Při jeho posuzování je analyzován specifický obsah sbírkových předmětů a jedinečnosti muzejního prostředí, které nabízí žákům ojedinělou příležitost k aktivnímu způsobu vnímání autentických sbírkových předmětů ve strukturované řadě klíčových situací. Výzkumné sondy jsou nasměrovány na popis struktury obsahů desítky edukačních programů s přihlédnutím k interpretacím jejich významů. Didaktická analýza, která odhaluje edukační efekty a umožňuje formulaci výzkumných závěrů se stává obecně využitelnou jak v prostředí muzejních institucí, tak na půdě škol. Uvedeným způsobem může výzkum didaktické transformace vzdělávacího obsahu v muzejní edukaci posloužit ověření poznávacích účinků vzdělávání v muzeu a podpořit tak „dobrou praxi“. Prezentované výsledky dílčích částí empirického výzkumného šetření vybízejí k širší diskusi o jedinečnosti kultury procesu učení v muzeu a jeho kvalitách, případně k samotnému uznání smyslu vzdělávání a výchovy v muzejních institucích.

Cíle výzkumu jsme definovali na začátku bádání, ale výzkumné otázky byly po dobu šetření postupně doplňovány a modifikovány. Tento postup lze zdůvodnit řadou událostí a jevů vzniklých v průběhu výzkumu, ale i samotným cyklickým charakterem procesu vzdělávání.

Obecné výzkumné otázky:

- **Jakými způsoby jsou poznávací procesy dětí ovlivňovány při muzejní edukaci?**
- **Jakou roli hraje muzeálie a didaktické prostředky v muzejní edukaci a jak ovlivňují prvky objektového učení účinnost zprostředkování muzejních obsahů?**
- **Jaká je kvalita vyučování a učení v přerovských muzejně-edukačních celcích z hlediska didaktického?**
- **Jak ovlivňuje naplňování cílů přerovských muzejně-edukačních programů realizaci vzdělávacích obsahů školního kurikula na úrovni kompetenční vrstvy?**
- **Jak mohou vypadat parametry kvality muzejní edukace, jejichž výskyt v edukační realitě je předpokladem pro její zvyšování?**

Specifické výzkumné otázky:

- **Čím je z hlediska didaktiky muzejní pedagogiky muzeálie a v čem konkrétně tkví její specifický vzdělávací přínos?**

- Jak v konkrétních případech stimuluje žáka přímý kontakt s muzeálií a jejím příběhem k širšímu poznávání světa a sebepoznávání?
- Jakými vhodnými způsoby se v přerovské muzejní edukaci muzeálie využívají a jak je uplatněn jejich obsah při vyučování a učení žáků?
- Jak prospívá kvalitě vzdělávání v přerovském muzeu restrukturalizace situací směrem k posílení heuristických metod, která se ohlíží na předávání lidské zkušenosti ukryté v muzeáliích?
- Jak ovlivňuje efektivitu didaktického zprostředkování muzejních obsahů sbírkový fond MKP a konkrétní podoba expozic nebo výstav?
- Jak probíhá v MKP sociálně zprostředkované utváření oborových znalostí a dovedností (kompetencí), ev. jaké jsou jeho překážky?
- Dosahuje zjištěná kvalita alterovaných podob učebních situací v MKP alespoň podnětné úrovně vzdělávání?
- Lze považovat současný vývoj přerovské muzejní edukace za pozitivní ve smyslu všeobecných změn v českém vzdělávání na přelomu 20. a 21. století?
- Je při strukturování programů MKP zohledňována formativní složka muzejní edukace?
- Je žákům při strukturování edukačních programů MKP vytvářena příležitost k osvojování norem a hodnot?

Pohled do edukační reality Muzea Komenského v Přerově (obr. 5 – 7).



Obr. 5 – 7

Obr. 5: Pokus žákovské skupiny o napodobení šamanského rituálu jeskynních lidí. Zdroj: Fotoarchív MKP.

Obr. 6: Badatelská činnost skupin žáků s tištěnou didaktickou pomůckou (manuálem) ve výstavě *Umění z času lovců* – učební úloha směřující k posouzení pravdivosti uvedených poznatků z prehistorických dějin lidstva. Zdroj: Fotoarchív MKP.

Obr. 7: Společně vytvořené „dílo-věc“ inspirované uměleckým artefaktem bylo žáky slavnostně vystaveno v prostorách muzea. Zdroj: Fotoarchív MKP.

3 METODOLOGICKÉ POSTUPY A METODOLOGIE

Na výběru metodologického postupu se podílel známý fakt, že v českém prostředí je muzejní pedagogika stále se vyvíjející pedagogická disciplína, které chybí dostatečné vědecké vymezení. Autorka předložené dizertační práce hledala od samotného počátku mapování situace nejvhodnější prostředek, který by mohl přenášet výsledky výzkumu z oblasti muzejní pedagogiky zpět do praxe. Za intervencemi v rámci oboru lze spatřovat aktuální snahu praktiků o urychlení potřebných změn při kultivaci muzejněpedagogické profese.

Hendl (2008, s. 38) do aplikovaného výzkumu v sociálních vědách řadí akční a evaluační výzkum. Předloženou metodiku akčního výzkumu jsme zvolili jak na základě mezioborové diskuse výzkumníků, tak pod vlivem rad zkušených teoretiků. Konečný výběr ovlivnilo studium „hendlovské“ charakteristiky šetření zaměřeného na řešení lokálních praktických problémů (op. cit.). Je známo, že uvedený typ výzkumu se obecně obrací k jednání – akci s cílem dosáhnout její vyšší efektivity. Jeho inovační charakter vyhovoval našim představám o procesu vytyčeném k řešení muzejněpedagogických problémů. Zvolenému výzkumnému tématu nejlépe odpovídala varianta **empirického akčního výzkumu**, jež našla oporu v pedagogických záznamech autorky předložené dizertační práce.

Od prvním počátku studia sliboval **výběr kvalitativní výzkumné strategie** širokou možnost pochopit všechny rozměry

procesu muzejní edukace integrovaně, v jejich vzájemných návaznostech a souvislostech. Za volbou tohoto typu výzkumu stál také vliv těsného profesního vztahu autorky k procesu muzejní edukace a její blízký osobní postoj k jednání respondentů (žáků). Průběh výzkumného šetření ve výsledku umožnil některá získaná data interpretovat aktuálně „takřka za chodu“, což přineslo vhodnou příležitost pružně reagovat na aktuální situace a řešit vzniklé obtíže.

Reflektivní zaměření zkoumání v muzejněpedagogické praxi vedlo k pozitivním efektům – „změním k lepšímu“ (obr. 8 a 9).



Obr. 8 a 9

Obr. 8 a 9: Příklad realizace rekonstruované muzejně-edukační situace. Aplikace prvků konstruktivistického učení – samostatné žákovské hledání správného řešení zadané učební úlohy (aktivita zvaná *hra na časové ose*). Animační program *Hra na muzeum*. Zdroj: Fotoarchív MKP.

Většina výzkumů je dnes založena na kombinovaném využívání vícera metod, čímž se vychází vstříc specifické povaze didaktických znalostí obsahu. (Janík, 2008, s. 32)

S participací reflektivního praktika na výzkumu, který sleduje a zpětně vyhodnocuje vlastní profesní činnost, souvisí také možnost kritické reflexe procesu a jeho výsledků. Jde o velmi podstatnou součást každého cyklu. Při výzkumu jsme se přidrželi **koncepce rozvíjejících hospitací** (Janík, Slavík, Najvar, 2012, s. 49), které se staly **oporou systematického pozorování vzdělávací praxe**. Uplatňování myšlenky o nezbytnosti propojování teorie s praxí napomohlo tomu, že se výsledek analýzy, včetně hodnocení (obohaceného návrhem změn), reálně vracel do procesu muzejní edukace. Procedura sběru dat nabývala kromě uvedených hospitací podporovaných video a audiotechnologií tradiční podobu konkrétních výzkumných nástrojů. Šlo o uplatnění výzkumných metod, jakými jsou pozorování, dotazník, interview a metoda verbálních výpovědí.

Jejich praktické využití poskytlo širokou škálu dat pro **případovou studii**, která je (vzhledem k jejímu komplexnímu charakteru) obecně považována za náročnou výzkumnou činnost. Autorka ji aplikovala do analýzy mikrosituací, ač si plně uvědomovala přímou závislost její případnosti a přínosnosti na dovednostech a snaze výzkumníka.

Je známo, že problémy procesu vzdělávání zpravidla souvisejí s otázkami vazby mezi jeho obsahem a cíli. Tento fakt ovlivňuje i didaktický přístup, který usiluje o posun jakékoliv činnosti žáka k zobecnění. Nejde vlastně o nic jiného než o rozvíjení obecných žákovských dispozic různého charakteru. Rozhodli jsme se řešit výzkum způsobů zprostředkování vzdělávacích obsahů v muzeu v souvislosti s rozvíjením klíčových kompetencí žáků. Jedině didaktická analýza mohla provázat charakterizované kompetence a očekávané výstupy (Skalková, 2007a, s. 7–20). Jádrem problému lze spatřovat v provázanosti mezi zacházením s pojmy – koncepty, obecnými poznávacími procesy a složitostí edukačních úloh (cit. Neumann in Janík, Slavík, Najvar, 2011, s. 93).

Ke komunikaci v muzejně-edukačních situacích dochází uchopením učiva na úrovni sdělitelných obsahových jednotek – pojmů a konceptů. Rozbor edukace založený na popisu hlavních konceptů a jejich struktury umožňuje **konceptová analýza** (Slavík, Dytrtová, Fulková, 2010, s. 224). Faktografickým východiskem konceptové analýzy pro předložený výzkum se stala edukační realita Muzea Komenského v Přerově. Z ní jsme vydělili klíčové učební situace, popsali je, analyzovali a navrhli alterace. Z jejich realizací pak usuzovali na kvalitu vzdělávání. V uvedeném konání zpětně spatřujeme nejlepší premisu pro systematickou činnost muzejněpedagogického reflektivního praktika.

4 OSNOVA DIZERTAČNÍ PRÁCE

ÚVODEM

TEORETICKÁ ČÁST A: Popis prostředí jako začátek studia fenoménu

- 1 MUZEUM KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ**
- 2 VYSOKÁ NÁVŠTĚVNOST JAKO PŘÍMÝ DŮKAZ ZÁJMU
O SOUČASNOU NABÍDKU PŘEROVSKÉ MUZEJNÍ
EDUKACE**
- 3 VÝBĚR SUBKULTURY DĚTSKÝCH NÁVŠTĚVNÍKŮ
MUZEÍ**
- 4 KOMUNIKACE S DĚTSKÝM ÚČASTNÍKEM MUZEJNĚ-
EDUKAČNÍHO PROGRAMU JAKO CESTA
K INTERPRETACI**

TEORETICKÁ ČÁST B: Teorie v konfrontaci s praxí

- 5 PEDAGOGICKÁ KOMUNIKACE SE ŽÁKEM JAKO
ALGORITMUS EFEKTIVNÍ MUZEJNÍ EDUKACE**
 - 5.1 Toto je... jako když... kost
 - 5.2 Toto je... jako když... kost (II. část)
 - 5.3 Toto je... jako když... kost (III. část)
 - 5.4 Toto je... jako když... kost (IV. část)

VÝZKUMNÁ ČÁST A: Vymezení výzkumu

- 6 VÝZKUMNÁ OBLAST, TÉMA A CÍLE ŠETŘENÍ**
- 7 VÝZKUMNÉ OTÁZKY**
- 8 METODOLOGICKÉ POSTUPY A METODOLOGIE**
 - 8.1 Strategie výběru metodologického rámce, volba typu výzkumu
 - 8.2 Metody získávání dat
 - 8.3 Zdůvodnění výběru metody zpracování a další analýzy dat
 - 8.4 Validita a reliabilita
 - 8.5 Etické problémy a způsob jejich řešení
 - 8.5.1 Dodržování kritérií pro psaní dizertační práce, její formální úpravy a vznik příloh
 - 8.6 Zkoumaný soubor (výběr vzorku a motivace k jeho způsobu výběru)

VÝZKUMNÁ ČÁST B: Muzejněpedagogická reflektivní praxe – cesta ke změnám

9 „MEZI...“ ROZHODNĚ NEZNAMENÁ „NA OKRAJI“

- 9.1 Reflexe celostátní odborné muzejněpedagogické akce
Příslib dalších oborových počinů

10 „TO, CO NÁS TRÁPÍ...“ ANEB JAK SE STÁT LEPŠÍM UČITELEM

- 10.1 Úvodem aneb Na začátku bylo „to“
 - Vybraná pasáž z úvodu přílohy 3
 - Vybrané pasáže z první části přílohy 3
- 10.2 Jak pojmenovat muzejněpedagogický problém
- 10.3 „O kvalitní obraz muzejní edukace“ se musíme přičinit
- 10.4 Jak se tvoří „společné dílo“
 - Vybrané pasáže z druhé části přílohy 3
- 10.5 Každodenní reflexe muzejní edukace
- 10.6 Proč se zpětně zabývat obrazem muzejní edukace
- 10.7 Stát se reflektivním praktikem

VÝZKUMNÁ ČÁST C: Didaktické kazuistiky přerovské muzejní edukace

11 JAK SOUVISÍ VYMEZENÍ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI S MUZEJNÍ DIDAKTIKOU

- 11.1 Co z toho konkrétně pro muzejněpedagogické praktiky plyne
 - Vybraná pasáž z předmluvy přílohy 4
- 11.2 Otevřená klenotnice poznávání v přerovském muzeu

VÝZKUMNÁ ČÁST D: Výsledky výzkumu

12 PŘEHLED ZÍSKANÝCH DAT

- 12.1 Specifické dilema při psaní kapitoly o výsledcích kvalitativního pedagogického výzkumu z prostředí muzejní instituce
- 12.2 Specifické faktory vlivu a navržená kritéria kvalit učení v muzeu, kategorizace učebních situací
 - 12.2.1 Sbírkový předmět jako specifický prostředek muzejní edukace

Muzejní expozice (výstava) jako specifický prostředek...

12.2.2 Navržená kritéria při posuzování kvality muzejní edukace s ohledem na její specifika

12.2.3 Kategorie, kterými lze obecně vyhodnocovat kvalitu učebních situací odvozených z cílových požadavků na muzejní edukaci

12.3 Výsledná zjištění a vybrané závěry studia „didaktických praktik“ Muzea Komenského v Přerově při posuzování kvality edukace a jejích specifik

12.3.1 *TAJEMSTVÍ UKRYTÁ V KAMENI, KOSTI A HLÍNĚ* (Edukační program ve výstavě *UMĚNÍ Z ČASU LOVCŮ*)

12.3.2 *PÍSMO – PAPIR A KÁMEN* (Edukační program realizovaný v krátkodobé výstavě *PÍSMO NA PAPIŘE OTIŠTĚNÉ A V KAMENI TESANÉ*)

12.3.3 *HRA NA MUZEUM ANEB CO ZAHALIL ČAS DO PLÁŠTĚ PANA KOMENSKÉHO* (Edukační program realizovaný v rekonstrukci staré školní třídy)

12.3.4 *DOBRODRUŽNÁ VÝPRAVA ZA LESKLÝMI KAMÍNKY...AŽ KE ZKAMENĚLINÁM A JEŠTĚŘŮM DO DRUHOHOR* (Edukační program ve stálé expozici *MINERALOGIE*)

12.3.5 *VESELÁ ENTOMOLOGIE ANEB PŘÍBĚHY ZE ŽIVOTA HMYZÍCH KAMARÁDŮ* (Edukační program ve stálé expozici *ENTOMOLOGIE*)

12.3.6 *JAK SE LÁME SVĚTLO, ANEB PROČ OPTIKA NESOUVISÍ S OPIČÍ* (Edukační program se samoobslužnou variantou v pilotní výstavě MKP pro rok 2013 *MEOPTA 80.*)

12.3.7 *LIDOVÉ ZVYKY NA HANĚ ANEB JÁ MÁM MALOVANOU VESTU, VESTIČKU* (Edukační program v národopisné expozici *HANÁCKÉHO KROJE*)

12.3.8 *ROMANTICKÉ JAPONSKO ANEB JAK TUTO ZEMI OBJEVILI ČEŠI NA POČÁTKU 20. STOLETÍ* (Edukační program v pilotní výstavě MKP pro rok 2011 *TOU KNIHOU JSEM SI ZAMILOVAL JAPONSKO*)

13 VÝSLEDKY A DISKUSE

13.1 Selhávající situace

13.2 Výsledek výzkumu jako počátek nové cesty k lepšímu učení v muzeu

13.3 Návrat k výzkumným otázkám a cílům jako cesta k vědecké diskusi

14 ZÁVĚR

15 SOUHRN

16 ABSTRAKT

17 SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

PŘÍLOHY DIZERTAČNÍ PRÁCE

PŘÍLOHA 1

Muzeum Komenského v Přerově (pohled do historie i současnosti)

PŘÍLOHA 2

Reflexe celostátní odborné muzejněpedagogické akce

PŘÍLOHA 3

„To“, co nás trápí... aneb Jak se stát lepším učitelem (vhled do kauzálního vztahu teorie a praxe muzejní pedagogiky)

ČÁST PRVNÍ

Úvodem aneb Na začátku bylo „to“...

ČÁST DRUHÁ

Každodenní reflexe muzejní edukace aneb Co může znalost správného řešení praktikům přinést...

ČÁST TŘETÍ

Závěrem aneb Jak pojmenování a uchopení pedagogického problému může prospět kvalitám muzejněpedagogické praxe

PŘÍLOHA 4

Didaktické kazuistiky přerovské muzejní edukace

ČÁST PRVNÍ

Jak souvisí vymezení vzdělávací oblasti s muzejní didaktikou

1.1 Co z toho konkrétně pro muzejněpedagogické praktiky plyne

1.2 Otevřená klenotnice poznávání v přerovském muzeu

ČÁST DRUHÁ

Didaktické analýzy přerovských muzejně-edukačních programů

2.1 Osm didaktických kazuistik z přerovského muzea

2.2 Dvě publikované kazuistiky MKP závěrem

ANOTACE DIZERTAČNÍ PRÁCE

*Obor se nevyvíjí, obor je rozvíjen lidmi,
kteří jsou s ním propojeni. (Kasíková, 2008, s. 165–169)*

5 STRUČNÝ OBSAH DIZERTAČNÍ PRÁCE

Předložená dizertační práce se věnuje aktuálnímu tématu kvality (ve) vzdělávání, které bývá v pedagogice čím dál tím častěji diskutováno. Jeden z mnoha palčivých problémů české společnosti může při zúžení pozornosti odborné i laické veřejnosti na kontext praxe muzejní pedagogiky nabývat na zajímavém řešení. Teoretiky i praktiky muzejněpedagogického oboru v dnešní době spojuje společná snaha o vyzdvižení edukačního potenciálu muzeí. Více méně se jedná o prezentaci jedinečnosti muzeálií s ohledem na využití v nich obsažených cenných historických poznatků ve prospěch (celoživotního) vzdělávání. Vystává tak nelehký úkol – zmapovat a pojmenovat slibné způsoby zprostředkování uchovávané paměti lidstva ve chráněných sbírkových předmětech za účelem vzdělávání a výchovy mladé generace. V českém prostředí čekají současné efektivní realizace muzejně-edukačních celků, včetně ověření přínosu jejich alternativních řešení „do nové praxe“, dosud na své objevení. S ohledem na tuto skutečnost se v **úvodní části popisované dizertační práce** autorka zabývá širším pojednáním prezentovaného problému. Zvláštní pozornost věnuje vymezení muzejní edukace jako procesu vzdělávání a výchovy ve specifických podmínkách.

V teoretickém bloku složeném ze dvou částí je na tento proces nahlíženo v obecné rovině. Autorka dizertační práce se

zaměřuje na vysvětlení řady vědeckých pojmů, které se pokouší názorně aplikovat na typických příkladech praxe. Vhled do edukační reality Muzea Komenského v Přerově není však jen prezentací škály edukačních situací s ilustrativní hodnotou, ale jejich popis a interpretace nesou také silný motivační náboj. Ten má u nehomogenní skupiny potencionálních čtenářů dizertační práce z řad teoretiků i praktiků, pedagogů i muzejníků, evokovat vzpomínky na vlastní návštěvy muzejních institucí v minulosti. Takto oživené prekoncepty čtenářů jsou posléze (ve výzkumně zaměřených kapitolách) vystavovány konfrontaci s představami vzešlými z detailního rozboru aktuálních podob „nové kultury vyučování a učení v přerovském muzeu“.

Popisu prostředí Muzea Komenského v Přerově jako začátku studia fenoménu jsme se zhostili s úctou k muzejním tradicím. Po krátkém výkladu dějin naplňování prezentačně-edukační funkce nahlížené instituce jsme se přidrželi zjištěných faktů o úspěšnosti současných muzejně-edukačních programů pro školy. Předložené důkazy o vysoké návštěvnosti a pozitivní ohlasy učitelů i žáků na širokou nabídku „muzejních prožitků“ svědčí další spolupráci muzea a školy. Tato se lépe odvíjí od kvality realizací intencionálních edukačních procesů. Za postupem směřujícím k porozumění muzeáliím a skutečnosti, kterou zpřítomňují a na niž odkazují, lze shledávat každodenní přípravu podmínek pro realizaci předem plánovaných obsahů vycházejících vstříc cílům školní výuky. **Druhá část teoretického bloku** otvírá další problém – hledání efektivního

nastavení vztahu mezi pedagogickou komunikací a muzejní edukací. Za jeho podstatou se ukrývá mnohdy nezohledněný význam vhodných kombinací a vzájemného řazení metod a forem při vytváření struktury edukačních programů pro školy. Popisem v praxi ověřených řešení vztahů prostředníků komunikace mezi (muzejním) pedagogem a žáky upozorňujeme na příklady efektivních způsobů propojování vzdělávacích cílů muzea i školy.

Vstup do výzkumné části zajišťují tři kapitoly typické pro vědecká pojednání, které směřují k vymezení výzkumu. Na stránky dizertační práce věnované výzkumné oblasti, tématu a cílům šetření navazuje výčet výzkumných otázek, detailní popis metodologických postupů a metodologie. Po nich následuje **devátá a desátá kapitola vědecké práce**, jejichž obsahy vytvářejí logický most mezi teorií a praxí. Jedná se o ukázkou návodného jednání – „jak se stát lepším učitelem“. Jádrem obou kapitol se dotýká analýzy příčin a důsledků kvalitního osvojení poznatkové báze učitelství v profesi muzejního pedagoga. Jeho vyústění směřuje k pokusu autorky o vytvoření metodického postupu vhodného k didaktickému uchopení reflektivní praxe a k jejím analýzám. Kapitoly doporučující využití upraveného modelu pro účely reflektivní praxe mají přispět k možnosti uvažovat o předloženém muzejněpedagogickém problému v „oborovém společenství myslí“. Tak jako ve škole jde o návodné kroky k odhalení didaktické práce (muzejního) pedagoga s (muzejním) obsahem.

V třetí části výzkumného bloku popisované dizertační práce se snažíme o didaktické vymezení vzdělávací oblasti a konfrontujeme ji s muzejní didaktikou. Stejná metodologie obou speciálních didaktik umožňuje nahlížet do nejrůznějších oborů lidské kultury, které jsou transformovány do vzdělávacích celků předložených k výzkumným šetřením. Porovnání muzejního a školního nazírání na svět je dobře patrné z obsahů deseti kazuistik reflexe přerovské muzejní edukace. Text kapitoly nazvané *Otevřená klenotnice vzdělávání* dává nahlédnout do způsobů zprostředkování obsahů sbírkových fondů MKP a jejich bohatství. Jeho plné znění lze dohledat **ve čtvrté a poslední příloze prezentované dizertační práce**. Jde o rozsáhlý text analyzující edukační realitu přerovského muzea, který lze považovat za samostatný materiál s vysokou výpovědní hodnotou o podobách předávání muzejních obsahů.

Poslední výzkumná část přináší přehled získaných dat a ústí do interpretace výsledků podepřených názornými konceptovými diagramy. Ty autorka vytvořila z dat vzešlých z didaktické analýzy edukačních programů MKP. Je-li podstata akčního výzkumu nasměrována na didaktickou analýzu učiva a klíčových kompetencí, stává se použitím vhodného nástroje užitečnou i ke zkoumání kvality vzdělávání. Praktické využití konceptové analýzy v didaktické rovině muzejní pedagogiky na příkladech reflektované edukace tak napomohlo vzniku žádoucích výzkumných závěrů. Společně s analýzami klíčových situací prezentujeme alterační návrhy, včetně

jejich realizací; z nich usuzujeme v poslední fázi výzkumu na účinnost edukace.

Kromě nalezení vhodných cest k ovlivňování znalosti žáka a způsobů jejich využití si v dizertační práci může čtenář povšimnout pokusu o posuzování vlivu muzejních faktorů, které se výjimečným způsobem podílejí na kvalitě učení v muzeu. Autorka se snaží potvrdit názor, že kvalitu didaktického zprostředkování vzdělávacích obsahů v muzeu významně ovlivňuje bezprostřední přítomnost muzeálie. Kapitola nazvaná **Výsledky výzkumu a diskuse** se snaží odůvodnit volbu kategorií, jejichž zjištěná přítomnost v praxi může poukázat na úroveň kvality edukačních procesů. Presentace výsledků spěje do konfrontační fáze s analogickými šetřeními z oblasti výzkumu školní výuky, která koresponduje se závěry studia didaktických praktik MKP. Souhrmně jsou na tomto místě formulovány odpovědi na výzkumné otázky, včetně krátkého zhodnocení dosažených výzkumných cílů. Výsledky byly přehledně uspořádány do tabulky, z jejíhož obsahu můžeme usuzovat nejen na kvalitu sledované řady muzejně-edukačních celků, ale také lze vzájemně porovnávat do ní vepsané hodnoty. Hodnotící postup poukazuje na zlepšující se charakter změn.

Obsah posledního úseku popisované kapitoly ústí do **diskuse dizertační práce**, v níž je čtenář prostřednictvím předvedené polemiky literárních teoretiků zaveden do širší problematiky vzniku možných světů. V jádru této kapitoly leží koncept reprezentace

minulosti rekonstruované do fikční polohy světa. Předložené způsoby zprostředkování historických obsahů vzešlé z přerovské edukační reality tak nacházejí obhajobu v odborných názorech zastánců moderní světové historiografie.

Čtrnáctá kapitola, která je koncipována jako závěrečná, na jedné straně vybízí čtenáře k hlubšímu hodnocení kvality vzdělávání v přerovských edukačních programech, na straně druhé otvírá prostor pro kritické zhodnocení celého výzkumného šetření. Závěrečné posuzování klíčových edukačních situací podává výpověď o podnětné úrovni kvality vzdělávání v přerovském muzeu. Prezentované příklady zpřítomňování dobových významů sbírkových předmětů „na švu mezi historickým a fikčním viděním světa“ jsou hodnoceny jako vstřícné k praktikování příběhů inspirovaných historickou událostí. Na citlivý přístup k výběru obsahů vyprávění o zkušenosti lidí v minulosti a k jejich účinné implementaci do žakovského myšlení nahlížíme jako na pedagogické umění.

Patnáctá kapitola vědeckého pojednání zasazuje problematiku hodnocení přerovské muzejní edukace do širšího kontextu uvažování o kvalitách (ve) vzdělávání. **Souhrn a abstrakt** jako poslední oddíly nacházející se před **Seznamem pramenů a literatury** mají přimět čtenáře k diskusi o dané problematice. Obsah vědeckého pojednání se tak vrací k původnímu záměru autorky ověřit praxi kontinuity kulturní a vzdělávací role muzea, včetně její kvality. Didaktické analýzy přerovské muzejní edukace (opřené

o metodiku „AAA“) v přílohách dizertační práce dávají čtenářům nahlédnout do hloubky muzejně-edukačního procesu. Takto naplňujeme před předložením posledního listu práce – **anotací** jeden z nejšířších cílů výzkumu, který je nasměrován na prosazování reflektivní praxe skrze didaktickou orientaci praktiků. Takové jednání vede ke zvyšování kvality vzdělávání. Relevantní výsledky procesů muzejněpedagogické reality tak mohou prostoupit do vědeckého prostředí a být znovu promyšleny ku prospěchu praxe (obr. 10).

Tímto způsobem může na akademické půdě příčiněním teoretiků docházet k sekundárnímu klouzání zvažovaných pojmů. Odborné interpretace obsahů vzešlých z prezentovaného fikčního způsobu převyprávění historiograficky zaměřených oborů lidské kultury, které jsou pro muzejní pedagogy každodenním chlebem, se mohou vracet do diskurzu praktiků. Toto je cesta k zlepšování profesního jednání a kvalitnější praxi.



Obr. 10

Obr. 10: Edukační situace, která vznikla v době natáčení historického filmu *Pod ochranou Žerotínů* v prostorách přerovského zámku. Žáky tehdejší bratrské školy si společně se skutečnými herci zahráli účastníci muzejně-edukačního programu, kteří se v dobových rolích celý den učili.

6 ZÁVĚRY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Výzkum prezentovaný v předložené dizertační práci přináší celou řadu informací o realizacích muzejně-edukačních celků, které své obsahy čerpají ze vzdělávacího potenciálu konkrétního muzea a které zároveň vedou k pozitivnímu ovlivňování poznávacích procesů dětí. Kromě autentické výpovědi o aktuálních způsobech zprostředkovávání muzejních obsahů přinášíme i didaktickou analýzu muzejně-edukačních procesů a jejich restrukturalizace. Hluboký pohled do edukační reality Muzea Komenského v Přerově, včetně komentářů vztahů klíčových komponent procesu, přináší konkrétní podněty k zamyšlení nad kvalitou (ve) vzdělávání.

Výzkum je zároveň ukázkou dobré spolupráce muzea a školy. Lze jej považovat za postup, který může vést ke zvyšování účinnosti procesu vzdělávání a výchovy mladé generace. Efektivita prezentovaného způsobu je podložena odborně interpretovanými výsledky vzešlými z empirického šetření edukační reality. Kvalitativní výzkum čerpající závěry z didaktických rozborů muzejně-edukačních programů využil metodiku konceptové analýzy, jejíž výsledky se vrátily zpět do praxe. Zvažované alterační návrhy, jejichž kvalita pak byla ověřována při následných realizacích v přerovské muzejně-edukační praxi, podaly v závěrečné fázi výzkumu seriózní výpověď o podnětné úrovni vzdělávání v této instituci. Za uvedenými kroky směřujícími k lepšímu porozumění procesu je viditelná snaha autorky o skutečné naplnění cílů výzkumu. Její zvláštní zájem o prokázání

vlivu specifického obsahu muzeálie a jedinečnosti muzejních expozic a výstav při vzdělávání se projevuje v řadě předložených praktických důkazů. Z analýz klíčových úloh vyplývají zjištění, která vypovídají jak o zvyšování znalosti žáků, tak o realizaci vzdělávacích obsahů školního kurikula na kompetenční úrovni. Interpretace závěrů didaktických kazuistik přináší i výčet klíčových kompetencí žáků, které byly během muzejní edukace rozvíjeny. K jejich posilování také přispělo předávání učiva z průřezových témat, především z oblasti *Výchovy ke vztahu ke kulturně historickému dědictví*. Ohled na tato témata je pro přerovskou muzejní edukaci typický. Didaktické analýzy programů podávají svědectví jak o zohledňování formativní složky vyučování a učení žáků, tak o rekonstrukci učebních úloh za účelem pozitivního ovlivňování hierarchie hodnot dětí a mládeže.

Ve výzkumu prezentovaný zájem o aplikaci obsahově zaměřeného přístupu do muzejně-edukační praxe umožňuje dát čtenářům nahlédnout do efektivních způsobů uplatňování obsahů muzeálií při vyučování a učení žáků. Řada předložených klíčových situací, které svědčí o vysoké četnosti příležitostí žáka k přímému kontaktu s muzeálií, tak přispívá k odhalení motivační i poznávací hodnoty nositelů muzejních obsahů. V jádru posuzovaných učebních úloh hraje hlavní roli především muzeálie nebo její substitut. Právě ona se mnohdy stává zásadní objektem ovlivňujícím úspěšnost edukačního procesu, při kterém může vzdělávání v muzeu nabývat vysoké kvality. O výjimečnosti muzejních obsahů vypovídají také transkripty rozhovorů mezi žákem (žáky) a muzejní pedagožkou, které

odráží reflexi edukačních situací. Interpretace mikrosituací ukazují intencionální vliv procesu na změny v prekonceptech žáků.

Stejnou formou je podáno také svědectví „o žakovském prožívání obsahů“, z nichž vyplývá zážitek v muzejní instituci. Učení je v přerovské muzejní edukaci veskrze spojované se zážitkem. K typickým rysům prezentovaného prostředí patří i častá aplikace heuristických metod do struktury programů. Výzkumné závěry vypovídají o nabízené škále příležitostí k možnému vzniku zkušenosti, která nabývá při žakovském zkoumání sbírkových předmětů a jejich příběhů z minulosti nejrůznějších podob. Se zadáváním aktivizačních badatelských úloh je vždy počítáno při rekonstrukci edukačních situací. Muzejní obsah uskutečňovaný prostřednictvím aktivní činnosti a záměrně podněcované komunikace žáků otvírá široké možnosti sociálně zprostředkovaného utváření oborových znalostí a dovedností. Změny v konstrukcích muzejně-edukačních úloh přinášejí při pozorování nově vzniklých reflektivních rozhovorů řadu vzdělávacích motivů a z nich plynoucího poznávání.

Na základě uvedených skutečností lze konstatovat, že se současná kultura přerovské muzejní edukace odvíjí od nově nabízených příležitostí k žakovskému bádání „nad muzeálií a jejím obsahem“, které jsou také ovlivněny dílčími výsledky výzkumných šetření. Závěry výzkumu se tak vracejí zpět k samotnému tématu dizertační práce. Jsme toho názoru, že na současném zájmu škol o prezentované způsoby poznávání historicky

zaměřených obsahů v přerovském muzeu se značnou měrou podílí i postupně vybudovaný respekt učitelů k hloubkovému stylu učení. Věříme, že se pozitivní vliv muzejní edukace může promítnout do celoživotního zájmu dětí a mládeže o historii, kdy na jeho počátku stála aktivní účast žáků při *hrách na mladé badatele*.

Závěrem lze konstatovat, že realizace výzkumu, v němž byl didakticky analyzován vztah mezi obsahy vědního oboru, vyučovacích předmětů, učitelových i žakovských znalostí, odhalil i širší souvislosti jeho uchopení a umožnil pohlízet na muzejní edukaci jako na proces rozvíjející obecné dispozice žáka. Zjistili jsme, že kvalitu vzdělávání v přerovském muzeu přímo ovlivňuje bohatství zdejšího sbírkového fondu a výjimečné prostředí zámku (obr. 12). V uvedených faktorech spatřujeme „srdcové eso“, s nímž hrajeme během naší snahy naplňovat muzejněpedagogické cíle.



Obr. 12

Obr. 12: Edukační situace, která vznikla v době natáčení historického filmu *Pod ochranou Žerotínů* v expozičních prostorách rekonstrukce staré školní třídy. Hraná dobová školní výuka vyústilo přestávce do zájmu žáků o sbírkové předměty a jejich historické příběhy. Zdroj: Fotoarchív MKP.

Prezentaci dizertační práce končíme poukazem na závěry výzkumu, které z hlediska didaktického vypovídají o prokázaném pozitivním vlivu muzeálie na poznávání dětí (obr. 13).

Celá řada nahlížených klíčových situací vznikajících v prostředí Muzea Komenského v Přerově se tak svou podobou analogicky blíží skutečné povaze práce jeho odborných pracovníků. Takové zjištění může měnit širší pohled odborné i laické veřejnosti na význam muzejních institucí v dnešní době. Současný „edukační obrat přerovského muzea“, který je aktuálně ovlivněn průběhem a výsledky prezentovaného kvalitativního výzkumu, můžeme považovat za inspirativní příklad poukazující na jednu z možných cest ke zlepšování kvality vzdělávání nejen v paměťových institucích.



Obr. 13

Obr. 13: Toho dne nejmladší účastník programu *Jak k nám lovci mamutů přiletěli dymníkem* nechce ani při vyplňování badatelské listu opustit místo v expozici, kde leží tisíce let starý mamutí kel. Sklepní prostory stále muzejní expozice Archeologie Přerovska. Zdroj: Fotoarchív MKP.

7 ABSTRAKT DIZERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Mgr. Kateřina Tomešková
Katedra:	Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
Vedoucí práce:	Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D.
Rok obhaj.:	2014

Název práce:	<i>Poznávací procesy dětí a způsoby jejich ovlivňování</i>
Název v angličtině:	<i>Children's Cognitive Processes and Ways of Influencing Them</i>
Anotace práce:	<p>Předložené výzkumné téma náleží do oblasti muzejní pedagogiky. Obsah dizertační práce je zaměřen na zkoumání vzdělávacího potenciálu konkrétní muzejní instituce, přičemž vychází z profesní zkušenosti autorky získané v rámci jejího pedagogického působení v Muzeu Komenského v Přerově. Výčet pedagogických komentářů a kvalitativní analýza učebních situací podává autentickou výpověď o šířce podobách zprostředkovaných muzejních obsahů, včetně svědectví o specifických podmínkách edukační reality konkrétního muzea.</p> <p>Cílem práce je hluboké odhalení procesu vzdělávání v muzeu a jeho kvalit v souvislosti s rozvíjením nové kultury vyučování a učení. Výzkumná šetření směřují k lepšímu porozumění procesu a zároveň</p>

	<p>vedou ke vzniku alternativních změn „k lepšímu“. Výsledky výzkumu poskytují příležitost k posuzování úrovně prezentované muzejní edukace. Opírají se o didakticky nahlížená zjištění vypovídající o způsobech ovlivňování poznávacích procesů dětí v prostředí nasyceném specifickým objektem animace - muzeálií (včetně jejího narativu). Zároveň si všímají výskytu mnohdy neobvyklých, ale často velmi efektivních metod muzejní edukace. Jádrem předloženého výzkumu je kvalitativní šetření zahrnující analýzu slovní, ev. výtvarné reflexe žáků. Nese charakter akčního výzkumu, opírá se o metodiku konceptové analýzy.</p> <p>Z uvedených skutečností vyplývá, že tento výzkum analyzuje a hodnotí způsoby, kterými se v přerovské muzejněpedagogické praxi proces didaktické transformace realizuje. S ohledem na obsahově zaměřený přístup podává výsledek empirického šetření jedinečnou výpověď o podobách současných edukačních programů a jejich kvalitách. Výzkum se snaží poukázat na význam praktického využití edukačního potenciálu muzea v souvislosti se společenskou obhajobou nezastupitelnosti instituce při uchovávání historického a kulturního dědictví. Závěry výzkumu mají posloužit potřebám široké pedagogické obce i odborným pracovníkům muzeí.</p>
<p>Klíčová slova:</p>	<p>Animace historického a kulturního dědictví, muzejní pedagogika, kvalita vzdělávání v muzeu, animační programy, muzejně-edukační situace, pedagogická komunikace, poznávací procesy žáků, metody učení a vyučování v muzeu, muzeálie a muzejní expozice (výstava) – specifický edukační potenciál, učitelova znalost obsahu, didaktická transformace obsahu, kvalitativní strategie, akční výzkum, případová studie, konceptová analýza.</p>

**Anotace
v angličtině:**

The presented research topic belongs to the field of museum education. The subject matter of the dissertation deals with the analysis of educational potential of a particular museum institution while it is based on the professional experience of the author gained during her educational practice in the Comenius Museum in Přerov. A number of educational commentaries and qualitative analyses of learning situations presented in the dissertation reflects the broad and various forms of museum contents mediated in this museum as well as its specific educational conditions and settings.

The objective of the dissertation is to study thoroughly the process of education in the museum and its qualities in terms of the development of new culture of education and learning. The research is focused on improving the understanding of the process as well as developing alternative changes 'for the better'. The outcomes of the research provide us with an opportunity to assess the level of the current practice of museum teaching. The outcomes are firmly grounded in the methodological findings reflecting various ways employed to influence children's cognitive processes in the environment crowded with specific objects of animation – museum exhibits (including their narratives). Simultaneously, numerous methods of museum teaching which can be characterised as being rather unusual although mostly very effective are also taken into account. The core of the presented thesis lays in the qualitative research including the analysis of verbal or art reflections of students. It has the nature of action research and it complies with the methodology of a conceptual analysis.

The implication of the above mentioned facts is that the research brings to light ways which are employed in the educational practice of the Comenius Museum in Přerov to realise the process of methodological transformation. With respect to

	<p>the content-oriented approach, the outcome of the empirical research shows unique evidence of various forms of current educational programmes and their qualities. The research aims to emphasise the importance of the practical use of educational potential of the museum in close connection to the social role the museum institution undoubtedly plays in the process of conserving historical and cultural heritage. The final outcomes of the research are to serve the needs of the broad community of educators as well as the community of museum experts.</p>
<p>Klíčová slova v angličtině:</p>	<p>Animation of the cultural and historical heritage, museum pedagogy, quality of educational in the museum, animation programs, museum educational situation, pedagogical communication, cognitive processes of pupils, learning and teaching methods in the museum, collection objects and museum exhibition - the specific educational potential, teacher content knowledge, methodological transformation to the content, qualitative strategy, action research, case study, conceptual analysis.</p>
<p>Přílohy vázané v práci:</p>	<p>Přílohy 1 – 4: PŘÍLOHA 1 Muzeum Komenského v Přerově (pohled do historie i současnosti) PŘÍLOHA 2 Reflexe celostátní odborné muzejněpedagogické akce PŘÍLOHA 3 „<i>To</i>“, <i>co nás trápí</i>... aneb Jak se stát lepším učitelem (vhled do kauzálního vztahu teorie a praxe muzejní pedagogiky) PŘÍLOHA 4 Didaktické kazuistiky přerovské muzejní edukace</p>
<p>Rozsah práce:</p>	<p>205 stran (+ přílohy)</p>
<p>Jazyk práce:</p>	<p>Český jazyk</p>

8 SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

(citované v dizertační práci)

- 1) BABYRÁDOVÁ, H. *Rituál, umění a výchova*. Brno: Masarykova univerzita v Brně. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně; sv. 83, 2002. 351 s. ISBN 80-210-3029-1.
- 2) BENEŠ, J. *Muzejní prezentace*. Praha: Národní muzeum, 1981. 383 s.
- 3) BENEŠ, Z. Základ a aplikace. Dějepis mezi historickou vědou a školním vzděláváním. *Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. Praha: Pedagogická fakulta UK, 2009, 2 (59), s. 153 - 163. ISSN 0031-3815.
- 4) BOWIE, F. *Antropologie náboženství. Rituál, mytologie, šamanismus, poutnictví*. Praha: Portál, 2008. 335 s. ISBN 978-80-7367-378-9.
- 5) BRABCOVÁ, A., ed. *Brána muzea otevřená: [průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzeaj]*. Náchod: Juko, 2003. 583 s. ISBN 80-86213-28-5.
- 6) BROWN, C. W. and E. E. GHISELLI. Industrial Psychology. In: *Annual Review of Psychology*. California, Berkeley: University of California, 1952, roč. 3, s. 205–232.
- 7) BRUNER, J. S. *Vzdělávací proces*. Praha: SPN, 1965. 89 s.
- 8) CSIKSZENTMIHALYI, M. *O štěstí a smyslu života*. Praha: Lidové noviny, 1996. 400 s. ISBN 80-7106-139-5.
- 9) ČSN ISO 690 (01 0197). *Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2011. 40 s. Třídící znak 01 0197. Bez ISBN.
- 10) DAVID, J. *Století dítěte a výzva obrazů (eseje)*. Brno: Masarykova Univerzita, 2008. 351 s. ISBN 978-80-210-4593-4.

- 11) DE VITO, J. A. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada Publishing, 2001. 420 s. ISBN 80-7169-988-8.
- 12) DEWEY, J. *How we think: a restatement of the relation of reflective thinking and the educational proces*. New York: D. C. Heath. 1933.
- 13) DOLÁK, J. Expozice jako prostředek muzejní komunikace. In *Muzeum a změna III. /The Museum and Change III*. Praha: Asociace muzeí a galerií České republiky. 2010, 59–67. ISBN 978-80-86611-34-1.
- 14) DOLEŽEL, L. *Fikce a historie v období postmoderny*. Praha: Academia, 2008. 155 s. Možné světy; sv. 1. ISBN 978-80-200-1581-5.
- 15) DUPUY, E. *Úspěšný dialog*. Praha: Portál, 2002. 158 s. ISBN 80-7178-666-7.
- 16) DYTRTOVÁ, K., L. HAJDUŠKOVÁ a J. SLAVÍK. Konceptová analýza – prostředek k porozumění výuce aneb O nádržích síly. *Výtvarná výchova*, 2003, 3, s. 1–8. ISSN 1210-3691.
- 17) EPSTEIN, M. L. et al. *Mějte lepší paměť: Lékař radí: více než 100 nových technik od nových amerických odborníků na zlepšení paměti*. Praha:PRAGMA, 2000. s. 17–18. ISBN 978-80-7349-057-7.
- 18) FALK, J. H. Free-choice environmental learning: Framing the discussion. *Environmental Education Research*, 2005, 11(3), p. 265–280.
- 19) FORET, M. *Komunikace s veřejností*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 206 s. ISBN 80-210-1034-7.
- 20) FORET, M. aj. STÁVKOVÁ. *Marketingový výzkum - Jak poznávat své zákazníky*. Praha: Grada Publishing, 2003. 159 s. ISBN 80-247-0385-8.
- 21) FRANKL, G. *Archeologie mysli: sociální dějiny nevědomí*. Praha: Portál, 2002. 182 s. ISBN 80-7178-692-6.
- 22) GALAJDOVÁ, K. O pohybech konceptů ve výtvarné výchově. *Výtvarná výchova*, 2010, 50, 1. 20. ISSN 1210-3691.

- 23) GRECMANOVÁ, H. Pozitivní školní klima. *Učitelské listy: nezávislý měsíčník pro příznivce změn*. Praha: Agentura Strom, 1997, 5. 19. ISSN 1210-7786.
- 24) GULOVÁ, L. Výchova k hodnotám a hodnotová orientace současné mládeže. In STŘELEČEK, Stanislav, ed. *Studie z teorie a metodiky výchovy II*. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 36–44. ISBN 80-210-3687-7.
- 25) HÁBL, J. Vzdělání mravné a nemravné: Vztah poznání a ctnosti v Komenského pedagogice. *Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*, 2011, 61[2], 117–127. ISSN 0031-3815.
- 26) HANUŠ, R. a L. CHYTILOVÁ. *Zážitkově pedagogické učení*. Praha: Grada, 2009. 192 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2816-2.
- 27) HANUŠOVÁ, S. Diferenciace procesu vyučování anglického jazyka na základě diagnostiky zvláštností, potřeb a preferencí žáků. In JANÍK, T. a kol. *Metodologické problémy výzkumu didaktických znalostí obsahu*. Brno: Paido, 2008, s. 65 - 75. ISBN 978-80-7315-165-2.
- 28) HEJNÝ, M. a F. KUŘINA, F. Tři světy Karla Poppera a vzdělávací proces. *Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. Praha: Pedagogická fakulta UK, 2000, 1(50), 38–50. ISSN 0031-3815.
- 29) HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha, Karolinum, 1999. 243 s. ISBN 80-7184-549-3.
- 30) HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.
- 31) HOOPER-GREENHILL, E. *Museum and Gallery Education*. Leicester, London and New York: Leicester University Press, 1991. 213 s. ISBN 0-7185-1306-1.
- 32) HORÁČEK, M. *Za krásnější svět: Tradicionalismus v architektuře 20. a 21. století*. Brno: VUT v Brně – nakl. VUTIUM, 2013. 447 s. ISBN 978-80-214-4586-4.

- 33) HORÁČEK, R. *Galerijní animace a zprostředkování umění: poslání, možnosti a podoby seznamování veřejnosti se soudobým výtvarným uměním prostřednictvím aktivizujících programů na výstavách*. [Brno]: Cerm, 1998. 142 s., obr. příl. ISBN 80-7204-084-7.
- 34) *Jana Amose Komenského Vlastní životopis*. Přeložil Josef Hendrich. Praha: Ústřední nakladatelství a knihkupectví učitelstva československého. Knihovna historických tisků Muzea Komenského v Přerově, 1994. s. 106–114.
- 35) JAGOŠOVÁ, L. Spolupráce muzea a školy z pohledu pracovníků muzea v oblasti práce s veřejností (kvalitativní případová studie). In *Tradiční lidová kultura a výchova: Na pomoc dětským folklorním souborům a muzikám (2)*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2007. s. 46–58. ISBN 978-80-86156-96-5.
- 36) JAGOŠOVÁ, L., V. JŮVA a L. MRÁZOVÁ KRAJÍČKOVÁ. *Muzejní pedagogika: metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace*. Brno: Paido, 2010. 298 s. ISBN 978-80-7315-207-9.
- 37) JANÍK, T. *Znalost jako klíčová kategorie učitelského vzdělávání*. Brno: Paido, 2005. 171 s. Pedagogický výzkum v teorii a praxi; sv. 2. ISBN 80-7315-080-8.
- 38) JANÍK, T. Zkoumání didaktických znalostí obsahu: Vybrané přístupy, metody a techniky. In JANÍK, T. a kol. *Metodologické problémy výzkumu didaktických znalostí obsahu*. Brno: Paido, 2008. s. 25 - 36. ISBN 978-80-7315-165-2.
- 39) JANÍK, T. *Didaktické znalosti obsahu a jejich význam pro oborové didaktiky, tvorbu kurikula a učitelské vzdělávání*. Brno: Paido, 2009. 119 s. Pedagogický výzkum v teorii a praxi; sv15. ISBN 978-80-7315-186-7.
- 40) JANÍK, T. et al. *Nástroje pro monitoring a evaluaci kvality výuky a kurikula*. Brno: Paido, 2010. 213 s. Pedagogický výzkum v teorii a praxi; sv. 20. ISBN 978-80-7315-209-3.

- 41) JANÍK, T. a M. MIKOVÁ. *Videostudie: výzkum výuky založený na analýze videozáznamu. Pedagogický výzkum v teorii a v praxi*. Brno: Paido, 2006. s. 154. ISBN 80-7315-127-8.
- 42) JANÍK, T. a P. NAJVAR. Tak či onak ve výuce... Výukové situace a úvahy nad možnostmi jejich změn k lepšímu. *Komenský, Odborný časopis pro učitele základní školy*. 2012, 137(1), s. 45–46. ISSN: 0323-0449.
- 43) JANÍK, T. a J. SLAVÍK. Obsah, subjekt a intersubjektivita v oborových didaktikách. *Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*, 2009, 59[2]. 116–135. ISSN 0031-3815.
- 44) SLAVÍK, J. a T. JANÍK. Kvalita výuky: obsahově zaměřený přístup ke studiu procesů vyučování a učení. *Pedagogika*, 2012, 62, č. 3, s. 265, s. 262–287. ISSN 3330-3815.
- 45) JANÍK, T., J. SLAVÍK a P. NAJVAR. *Kurikulární reforma na gymnáziích: Od virtuálních hospitací k videostudiím*. Praha: NÚV, divize VÚP, 2011. 185 s. ISBN 978-80-904966-6-8. Dostupný také z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/10/Kvalitni_skola_4.pdf.
- 46) JANÍK, T. et al. *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 434 s. ISBN 978-80-210-6349-5.
- 47) JANKO, T. Reprezentace obsahu: psychologická východiska a didaktické souvislosti. *Pedagogická orientace*, 2012, roč. 22, č. 1, s. 23–40. ISSN 1211-4669.
- 48) JŮVA, V. *Dětské muzeum: Edukační fenomén pro 21. století*. Brno: Paido, 2004. 264 s. ISBN 80-7315-090-5.
- 49) KASÍKOVÁ, H. Učitel dramatické výchovy jako výzkumník? In *Dítě mezi výchovou a uměním. Dramatická výchova na přelomu tisíciletí*. Praha: DAMU, 2008. s. 165–169. 219 s. ISBN 978-80-903901-2-6.

- 50) KATTMANN, U. Didaktická rekonstrukce: učitelské vzdělávání a reflexe výuky. In JANÍK T. a kol. *Možnosti rozvíjení učitelových didaktických znalostí obsahu*. Brno: Paido, 2009, s. 17–33. ISBN 978-80-7315-176-8.
- 51) KESNER, L. *Muzeum umění v digitální době: vnímání obrazů a prožitky umění v soudobé společnosti*. Praha: Argo, 2000. 259 s. ISBN 80-7035-155-1.
- 52) KESNER, L.. Expozice jako prostor. In *Bulletin Moravské galerie v Brně 2002–2003*. Brno: Moravská galerie, SP MG, 2003. 352 s., 24 s. příl. ISBN 80-7027-123-X.
- 53) KIRCHNER, J. *Psychologie prožitku a dobrodružství: pro pedagogiku a psychoterapii*. Brno: Computer Press, 2009. 135 s. ISBN 978-80-251-2562-5.
- 54) *Klíčové kompetence ve výuce na základní škole a gymnáziu*. Praha: NÚV, divize VÚP, 2011. 153 s. ISBN 978-80-87000-72-4. Dostupné také z: <http://www.vuppraha.cz/wpcontent/uploads/2011/07/Klicove_kompetence.pdf>.
- 55) KLÍMA, B. *Lovci mamutů z Předmostí*. 1. vyd. Praha: Academia, 1990. 157 s., 23 obr. příl. ISBN 80-200-0041-0.
- 56) KOMENSKÝ, J. A.; ed. KOPECKÝ, J. *Vybrané spisy Jana Amose Komenského, svazek II, Výbor z pedagogických prací potockých a amsterodamských*. Praha: SPN, 1960. 487 s.
- 57) KONEČNÁ, M. *Řeč a rozumění: poznámky k filozofické a teologické hermeneutice*. Brno: Marek Konečný, 2007. 118 s. ISBN 978-80-903516-9-1.
- 58) KORTHAGEN, F. et al. *Jak spojit praxi s teorií: Didaktika realistického vzdělávání učitelů*. Brno: Paido, 2011. ISBN 978-80-7315-221-5
- 59) KOTLER, P and A. R. ANDREASEN. *Strategic marketing for nonprofit organizations*. New Jersey: Prentice Hall, 1991. 644 p. ISBN 0138519323.
- 60) KUČEROVÁ, S. *Člověk, hodnoty, výchova: kapitoly z filosofie výchovy*. Prešov: Manacom, 1996. 231 s. ISBN 80-85668-34.

- 61) LABISCHOVÁ, D. *Příručka ke studiu dějepisu*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008. 271 s. ISBN 80-8073-685-843.
- 62) LEAKEY, R. E. *Lidé od jezera: Člověk, jeho počátky, jeho povaha a budoucnost*. Praha: Mladá fronta, 1984. 248 s.
- 63) LEWIS-WILLIAMS, J. D. *Mysl v jeskyni: vědomí a původ umění*. Praha: Academia, 2007. 402 s., [16] s. barev. obr. příl. Galileo; sv. 9. ISBN 978-80-200-1518-1.
- 64) LIPOWSKY, F. et al. Quality of geometry instruction and its short-term impact on students understanding of Pythagorean Theorem. *Learning and instruction*, 19(6), 527–537.
- 65) LUKÁŠOVÁ, H. *Kvalita života dětí a didaktika*. Praha: Portál, 2010. 202 s. ISBN 978-80-7367-784-8.
- 66) LUNEROVÁ, J., M. SVOBODOVÁ a R. ŠTĚRBA. Moderní výukové strategie ve výuce dějepisu. In DOLEŽELOVÁ, J., ed. *Vybrané problémy oborové didaktiky dějepisu: (v disertačních pracích studentů doktorských studijních programů): [sborník vybraných příspěvků ze semináře konaného... na katedře historie PdF MU]*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 17–28. ISBN 987-80-210-5587-2.
- 67) MALINOWSKI, B. *Argonauts of the Western Pacific: an account of native enterprise and adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea*. London: Lightning Source UK, 2009.
- 68) MAŇÁK, J. a V. ŠVEC, ed. *Cesty pedagogického výzkumu*. PdF MU Brno: Paido, Centrum pedagogického výzkumu, 2004. 78 s. ISBN 8073150786.
- 69) MINAŘÍKOVÁ, E. a T. JANÍK. Profesní vidění učitelů: od hledání pojmu k možnostem jeho uchopení. *Pedagogická orientace*, 2012, 22(2), s. 181-204. ISSN: 1211-4669.

- 70) OHNESORG, K. *Naše dítě se učí mluvit*. Praha: SPN, 1991. 68 s. ISBN: 80-04-25233-8.
- 71) OSOLSOBĚ, I. Svatý Augustin a kníže Potěmkin. In *Muzea a návštěvníci, aneb Je výstava zábava či otrava?: sborník příspěvků muzeologického semináře*. Hodonín: Masarykovo muzeum Hodonín, 1997. s. 35–39. ISBN neudáno.
- 72) PAVELKOVÁ, I. *Motivace žáků k učení: perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci*. Praha: Univerzita Karlova, 2002. s. 23–41. ISBN 80-7290-092-7.
- 73) PASTOROVÁ, M. a J. VANČÁT. Prostor pro spolupráci muzea a školy v rámci vzdělávací oblasti „Umění a kultura“ v připravované reformě vzdělávání. In BRABCOVÁ, Alexandra, ed. *Brána muzea otevřená: [průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzea]*. Náchod: Juko, 2003. 583 s. ISBN 80-86213-28-5.
- 74) PATOČKA, J. Komenského Všeobecná porada. In: *KOMENSKÝ, Jan Amos. Obecná porada o nápravě věcí lidských. III. sv.* Praha: Svoboda, 1992. 565 s. ISBN 80-205-0228-9.
- 75) PECHOVÁ, Z. Přítomnost tematiky kulturně historického dědictví a metody animace ve výuce výtvarné výchovy v dotazníkové výpovědi učitelů. *Pedagogická orientace: odborný čtvrtletník a zpravodaj ČPdS*. Brno: Konvoj, 2012, 97–112. ISSN 1211-4669.
- 76) PRŮCHA, J. *Pedagogický výzkum. Uvedení do teorie a praxe*. Praha: Karolinum, 1995. 132 s. ISBN 80-7184-132-3.
- 77) PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika: věda o edukačních procesech*. Praha: Portál, 1997. 495 s. ISBN 80-7178-170-3.
- 78) PRŮCHA, J., ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2.

- 79) ROHMEDER, J. *Methoden und Medien der Museumsarbeit: Pädagogische Betreuung der Einzelbesucher im Museum*. Köln: DuMont, 1977. 159 s.
- 80) RÝDL, K. Efektivita. *Na cestě ke kvalitě: bulletin projektu Cesta ke kvalitě*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2012, č. 4, s. 8. ISSN 1804-1159. Dostupné také z: <<http://www.nuov.cz/ae/4-cislo-bulletinu-na-ceste-ke-kvalite>>.
- 81) SCHOUTEN, F. Visitor perception: the right approach. In *Reinwardt Studies in Museology: Exhibition Design as an Educational Tool*. Leiden: Reinwardt Academy, 1983. p. 42–43.
- 82) SHEPARD, H. A.: An Action Research Model. In: Arbor, A.: *The Foundation for Research on Human Behavior*. University of Michigan, 1960. p. 33–34.
- 83) SHUH, J. H. Teaching yourself to teach with objects. In: HOOPER-GREENHILL, E. (ed.) *The Educational Role of the Museum*. Routledge, London, 1994. s. 80–85.
- 84) SHULMAN, L. S. Knowledge and teaching. *Foundations of the New Reform. Harvard Educational Review*, 1987, 57, 1, p. 1 – 22.
- 85) SILVERMAN, D. *Ako robíť kvalitatívny výskum*. Bratislava: Ikar, 2005. 327 s. ISBN 80-551-0904-4.
- 86) SKALKOVÁ, J. Kategorie cíle, kompetence, jejich vzájemný vztah a význam pro obsah vzdělávání v kontextu současnosti. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. *Orbis scholae*, 2007a, 2(1), s. 7–20. ISSN 1802-4637.
- 87) SKALKOVÁ, J.. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007b. 322 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1821-7.
- 88) SKÁLOVÁ, J. *Komunikace*. Brno: Cerm, 2000. 39 s. ISBN 80-7204-171-1.

- 89) SKUTIL, M. a kol. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7367-778-7.
- 90) SLAVÍK, J. *Didaktika výtvarné výchovy III. : Základy vědeckovýzkumné práce ve výtvarné výchově I...* Praha: SPN, 1990. 142 s. ISBN 80-7066-268-9.
- 91) SLAVÍK, J. Pojem koncept v autonomním pojetí výchovy. *Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. Praha: Pedagogická fakulta UK, 1995, 4 (45), 228–238. ISSN 0031-3815.
- 92) SLAVÍK, J. Umění, věda a poznávání ve škole (verifikační procedura jako didaktický prostředek rozvíjení epistemické kompetence žáků). *Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. Praha: Pedagogická fakulta UK, 1999, 4 (49), s. 220–235. ISSN 0031-3815.
- 93) SLAVÍK, J. Několik poznámek k úvodníku Josefa Valenty „Potřebujeme didaktiku teorie?“ *Pedagogika*, 2003, 53, č. 2, s. 202–205. ISSN 3330-3815.
- 94) SLAVÍK, J. a T. JANÍK. Fakta a fenomény v průniku didaktické teorie, výzkumu a praxe vzdělávání. *Pedagogika, časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. Praha: Pedagogická fakulta UK 2007, 57, č. 3, s. 263–274. ISSN 3330-3815.
- 95) SLAVÍK, J., K. DYTRTOVÁ a M. FULKOVÁ. Konceptová analýza tvořivých úloh jako nástroj učitelské reflexe. *Pedagogika, časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. 2010, 60[3–4], s. 223–241. ISSN 3330-3815.
- 96) SLAVÍK, J., J. LUKAVSKÝ a L. HAJDUŠKOVÁ. Konceptová analýza výuky: didaktické poznatky z výzkumu reflexí studentů učitelství výtvarné výchovy. *Pedagogická orientace*, 2010, roč. 20, č. 4, s. 68 – 90. ISSN 1211-4669.
- 97) SLAVÍK, J. a P. WAWROSZ. *Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefilitiky)*. II. díl. Praha: Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta, 2004, s. 175. ISBN: 80-7290-130-3.

- 98) SOKOL, J. *Filosofická antropologie: člověk jako osoba*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. 222 s. ISBN 978-80-7367-422-9.
- 99) SOLNCEV, V. M. *Systém a struktura v jazyce*. Praha: Academia, 19891. 271 s.
- 100) STARÝ, K. a M. CHVÁL. Kvalita a efektivita výuky: metodologické přístupy. In JANÍKOVÁ, M. a K. VLČKOVÁ, et al. *Výzkum výuky: tematické oblasti, výzkumné přístupy a metody*. Brno: Paido, 2009. s. 69. ISBN 978-80-7315-180-5.
- 101) STERNBERG, R. J. Kognitivní psychologie. Přeložil F. Koukolník. Praha: Portál, 2002. 632 s. ISBN 80-7178-376-5.
- 102) STRÁNSKÝ, Z. *Úvod do studia muzeologie*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1984. 167, 1 s.
- 103) STRÁNSKÝ, Z. *Archeologie a muzeologie*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. 315 s. ISBN 80-210-3861-6.
- 104) STRÁNSKÝ, Z. Teoretická báze muzejního výstavnictví. In: *Muzejní výstavní tvorba ze semináře 26. – 27. 6. 2007*. Hodonín: Masarykovo muzeum Hodonín, 2008. s. 4–11. ISBN 978-80-903628-8-8.
- 105) STRAUSS, A. a J. CORBINOVÁ. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Albert, 1999. 228 s. ISBN 80-85834-60-X.
- 106) ŠVARŤÍČEK, R. a K. ŠEĎOVÁ, et. al. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: pravidla hry*. Praha: Portál, 2007. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.
- 107) SVOBODOVÁ, J. Utváření klimatu ve školní třídě a výchovné skupině. In STŘELEČEK, S. ed. *Studie z teorie a metodiky výchovy I*. 2. vyd. Brno: Katedra pedagogiky Pedagogické fakulty MU ve spolupráci s MSD, 2004. s. 82–91. ISBN 80-86633-21-7.
- 108) ŠAMŠULA, P. Mysl v jeskyni – jeskyně v mysli (1. část). *Výtvarná výchova: časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní*

a mimoškolní. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2011, 51[2], 5–14. ISSN: 1210-3691.

109) ŠÍDA, P. a kol. *Lovci mamutů*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2007. 119 s. ISBN 978-80-7360-639-8.

110) ŠOBÁŇOVÁ, P. Učitelé výtvarné výchovy a jejich znalosti kurikula. In T. JANÍK, P. KNECHT a S. ŠEBESTOVÁ, eds. *Smišený design v pedagogickém výzkumu: Sborník příspěvků z 19. výroční konference ČAPV*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 322–327. Dostupné také z: <http://www.ped.muni.cz/capv2011/sbornikprispevku/sobanova.pdf>.

111) ŠOBÁŇOVÁ, P.. *Edukační potenciál muzea*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2012a. 394 s. ISBN 978-80-244-3034-8.

112) ŠOBÁŇOVÁ, P. *Muzejní edukace*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012b. 140 s. Monografie. ISBN 978-80-244-3003-4.

113) ŠTECH, S. Zřetel k učivu a problém dvou modelů kurikula. *Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*, 2009, 59[2]. 105–115. ISSN 0031-3815.

114) ŠTORCH, E. Archeologie ve škole. *Paedagogické rozhledy*. Praha: J. Otta, 1907. 20. 665-672.

115) ŠULEŘ, P. Jak mluví expozice aneb Vizír efekt. In *Muzea a návštěvníci, aneb Je výstava zábava či otrava?: sborník příspěvků muzeologického semináře*. Hodonín: Masarykovo muzeum Hodonín, 1997. s. 4 - 6. ISBN neudáno.

116) ŠULEŘ, O. *100 klíčových manažerských technik: komunikování, vedení lidí, rozhodování a organizování*. Brno: Computer Press, 2009. 314 s. ISBN 978-80-251-2173-3.

117) ŠVARÍČEK, Roman a ŠEĎOVÁ, K. et al. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: pravidla hry*. Praha: Portál, 2007. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

- 118) ŠVEC, V. Klíčové dovednosti ve vyučování a výcviku. Brno: Masarykova univerzita, 1998. s. 77–78. ISBN 80-210-1937-9.
- 119) ŠVEC, V., ed. *Pedagogická příprava budoucích učitelů: problémy a inspirace*. Brno: Paido, 1999. 163 s. ISBN 80-85931-70-2.
- 120) ŠVEC, V., ed. *Od implicitních teorií výuky k implicitním pedagogickým znalostem*. Brno: Paido, 2005. 99 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-7315-092-1.
- 121) TOMČÍK, J. *Památní kniha obce Předmostí*. Státní okresní archiv Přerov – SOKA, 1907. s. 17–19.
- 122) TOMEŠKOVÁ, K. Muzejní škola hrou a stáří. In *Studia Comeniana et historica*. Uherský Brod: Muzeum J. A. Komenského, 2011, 85–86. s. 216–218. ISSN 0323-2220.
- 123) TOMEŠKOVÁ, K. Využití motivačních filmů pro dětského návštěvníka v muzejní edukační praxi. In: *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií II. Využití ICT a dalších nových přístupů ve výtvarné výchově. Sborník příspěvků*. Editor H. Myslivečková, V. Jurečková Mališová, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, s. 127 – 135. ISBN 978-80-244-3222-9. Dostupné také z: <http://old.kvv.upol.cz/PROJEKTY/vv_ve_sвете_souc_um/opory.htm>.
- 124) TOMEŠKOVÁ, K.: Cesta časem do pravěku aneb Jak k nám lovci mamutů přiletěli dymníkem (muzejněpedagogická studie o substanci edukačního programu realizovaného v prostředí stálé expozice Archeologie Přerovska). In: *Muzeum: Muzejní a vlastivědná práce*. 51/2, 2013a, s. 24–37. ISSN 0027-5255. Dostupné také z: <http://www.emuseum.cz/admin/files/muzeum_2_13_imprim-1.pdf>.
- 125) TOMEŠKOVÁ, K.: Reflexe celostátní odborné akce muzejněpedagogické disciplíny. In: *Věstník AMG*, 6/2013b, s. 10–11. ISSN 1213-2152. Dostupné také

z: <http://www.czmuseums.cz/UserFiles/file/2013/Vestnik/vestnik_6_13_WE_B.pdf>.

126) TOMEŠKOVÁ, K.: Hledání expertní podoby kýženého obrazu muzejní edukace. In: Sborník příspěvků z X. ročníku mezinárodní konference *Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech...*, Olomouc, 27. – 28. 11. 2013. (v tisku)

127) TOMEŠKOVÁ, K. a H. KOVÁŘOVÁ. Schola Ludus Redivivus. In *Studia Comeniana et historica*. Uherský Brod: Muzeum J. A. Komenského, 2012. s. 162–166. ISSN 0323-2220.

128) TRIPPS, M.. Museumpädagogik – Definition und Sinn. In VIEREGG, Hildegard, et al. *Museumpädagogik in neuer Sicht: Erwachsenenbildung im Museum*. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren. Band I: Grundlagen – Museumstypen – Museologie, 1994. s. 72–93. ISBN 3-87116-938-2.

129) TVRŘOCH, L., M. PLEVA a V. RODRIGUEZOVÁ. Umíme vyučovat dějepis? *Komenský: časopis pro učitele základní školy*. Brno: Akademie Jana Amose Komenského, oblast Brno, 2012/2013, 4/137, s. 36 - 38. ISSN 0323-0449.

130) VALENTA, J. Potřebujeme didaktiku teorie? *Pedagogika, časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*, 2003, 52, č. 4, s. 385–387. ISSN 3330-3815.

131) VOPĚNKA, P. *Meditace o základech vědy*. Praha: Práh, 2001. 202 s. ISBN 80-7252-044-X.

Vybrané spisy Jana Amose Komenského. Sv. 1. Praha: SPN, 1964. s. 340–345.

Vybrané spisy Jana Amose Komenského. Sv. 4, výbor z Obecné porady o nápravě věci lidských a z Věcného pansofického slovníku. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966. 559 s.

132) *Výňatek ze Statutu ICOM*, přijatého 16. valným shromážděním ICOM (Haag, Nizozemsko, 5. září 1989), doplněného a upraveného 18. valným

shromážděním ICOM (Stavanger, Norsko, 7. července 1995) a 20. valným shromážděním ICOM (Barcelona, Španělsko, 6. července 2001).

133) WAIDACHER, F. *Průručka všeobecnej muzeologie*. Bratislava: Slovenské národné múzeum. Vydavateľstvo SNM, 1999. 477 s. ISBN 80-8060-015-5.

134) WEIL, E. S. *Rethinking the Museum and Other Meditations*. Washington/US: [Smithsonian Institution Scholarly Press](#), 1990. 192 p. ISBN 13: 9780874749533.

135) ŽALMAN, J. Krize výchovy a muzea. In SEITLOVÁ, P., ed. *Děti, mládež, ... a muzea? Brno: Moravské zemské muzeum*, 1995. s. 11–17. ISBN 80-7028-074-3.

136) ŽALMAN, J. Sbírkotvorná činnost muzeí a správa sbírek muzejní povahy. In: *Úvod do muzejní praxe. Učební texty Školy muzejní propedeutiky*. Praha: AMG, 2010, s. 69–111. ISBN 978-80-86611-40-2.

Elektronické dokumenty

137) BRATKOVÁ, E. (zprac.). *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2 : metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací* [online]. Verze 2.0, aktualiz. a rozšíř. Praha: Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2008. [cit. 2013-12-30]. 60 s. (PDF). Dostupné z: <http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>.

138) *Doporučená kritéria pro psaní bakalářských a diplomových prací na Katedře antropologie a zdravotní PdF UP v Olomouci* [online], 2012 [cit. 2013-12-05]. Dostupné z:

[http://www.pdf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PdF-katedry/KAZ/08-
Informace_pro_studenty/03_Formalni_uprava_DP_BP_upravy_21_9_201
2.pdf](http://www.pdf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PdF-katedry/KAZ/08-
Informace_pro_studenty/03_Formalni_uprava_DP_BP_upravy_21_9_201
2.pdf)>.

139) HANÁKOVÁ, M.. *Pracovní listy pro seminář Metodika zájmových předmětů*. [online]. 2003 [cit. 2013-05-8]. Studijní texty Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Dostupné z:

<http://www.tf.jcu.cz/getfile/71cd4daf350ba4bb>>.

140) HAVLÍKOVÁ, I. Komunikace s návštěvníkem. In: *Muzeum a komunikace s veřejností 2012* [online]. 2012 [cit. 2013-03-08]. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z:

[http://duoppa.ff.cuni.cz/shared/files/Museologie/Havlikova%20-
%20Muzeum%20a%20komunikace.pdf](http://duoppa.ff.cuni.cz/shared/files/Museologie/Havlikova%20-%20Muzeum%20a%20komunikace.pdf)>.

141) ICOM: *Mezinárodní rada muzeí ICOM* [online]. 2013 [cit. 2013-04-10]. Dostupné z:

[http://network.icom.museum/fileadmin/user_upload/minisites/icom-
czech/pdf/mezinarodni_den_muzei/mdmg_2013.pdf](http://network.icom.museum/fileadmin/user_upload/minisites/icom-
czech/pdf/mezinarodni_den_muzei/mdmg_2013.pdf)>.

142) *Lovci mamutů* [online]. Wikipedie. Otevřená encyklopedie: Portál wikipedie, aktual. 2013. [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Lovci_mamut%C5%AF>.

143) MIKULÍK, J. Učitelé v Předmostí – vlastivědná činnost a historie školní archeologické sbírky. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav archeologie a muzeologie. 2007 [cit. 2013-04-18]. Vedoucí práce: PhDr. František Hýbl. Dostupné z: <http://www.theses.cz/id/qrh12f?info=1;isshlret=2007%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DMIKUL%C3%8DK,%20Jan,%202007.%20U%C4%8>

[Ditel% C3%A9% 20v% 20P% C5% 99edmost% C3% AD% 20% E2% 80% 93% 20v lastiv% C4% 9Bdn% C3% A1% 20% C4% 8Dinnost% 20a% 20historie% 20% C5% A1koln% C3% AD% 20archeologick% C3% A9% 20sb% C3% ADrky.% 26start% 3D1>.](#)

144) *Monitorování a analýza problémů souvisejících s implementací kurikulární reformy v MŠ, ZŠ a G.* Praha: NÚV, divize VÚP. [online], 2009 [cit. 2013-05-8]. Dostupné

<http://www.vuppraha.cz/wpcontent/uploads/2010/03/VUP_Monitorovani_KR_2009.pdf>.

145) Muzeum Komenského v Přerově. Archív aktualit. *Muzeum Komenského je společností přátelskou rodině.* [online], 2012. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <<http://www.prerovmuzeum.cz/muzeum-komenskeho-v-prerove/aktuality/archiv-aktualit/muzeum-komenskeho-je-spolecnosti-pratelickou-rodine>>.

155) NĚMEČKOVÁ, J. *Cesta z krize k rodině. Stanou se česká muzea místem učení? A2 kulturní čtrnáctideník* [online], 2011. 11(11 – muzea) [cit. 2011-25-05]. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <<http://www.advojka.cz/archiv/2011/11/cesta-z-krize-k-rodine>>.

156) PECHOVÁ, Z. *Metody animace kulturně-historického dědictví.* [online], 2011 [cit. 2013-5-20]. Dizertační práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy. Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/66118/pedf_d/DSP_Pechova.pdf>.

157) *Portál jazyků* [online]. 2011 [cit. 2014-11-11]. Angličtina pro děti efektivně (storytelling). Dostupné z:

<<http://www.portaljazyku.cz/akce/kalendar-akci/anglictina-pro-deti-storytelling.html>>.

158) *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: NÚV, divize VÚP. [online]. 2004. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/file/21592/>>.

159) *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání: pomůcka na pomoc učitelům*. Praha: VÚP. [online] 2007, akt. znění k 1. 9. 2010. [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>.

160) SMRČKOVÁ, K. *Rituál ve skautské subkultuře* [online], 2011 [cit. 2013-5-20]. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce: Mgr. Eva Šlesingerová, Ph.D. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/182618/fss_b/Bakalarska_prace_Kveta_Smrckova_kpd_mffdo.txt>.

161) SVOBODOVÁ, E. *Rituální význam zvířat v době kamenné* [online], 2012 [cit. 2013-03-08]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Vladimír Podborský. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/lkoraf>>.

162) TOMEŠKOVÁ, K. *Poznávací procesy dětí během muzejní edukace a způsoby jejich ovlivňování*. Mezinárodní konference Kultura, umění a výchova [online], 2013 [cit. 2013-03-12]. Olomouc: KVV, Pedagogická fakulta, 2013. Dostupné z: <http://kvv.upol.cz/?seo_url=projekty-vizualni-komunikace-konference-kultura-umeni-a-vychova-posterova-sekce>.

163) TOMEŠKOVÁ, K. *Poznávací procesy dětí během muzejní edukace a způsoby jejich ovlivňování*. [online], 3. 12. 2012. [cit. 2013-12-29]. Prezentace na doktorské konferenci. Olomouc: KVV, Pedagogická fakulta,

2012.

Dostupné

z:

<http://kvv.upol.cz/admin/files_up/mirrorcz/108/Sudentsk%C3%A1%20v%C4%9Bdeck%C3%A1%20konference%20KVV%20PdF%20UP%202012_k-tomeskova-poznavaci-procesy-deti-behem-muzejni-edukace-a-zpusoby-jejich-ovlivnovani_20130305-141901.pdf>.

164) *Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění pozdějších předpisů* [online]. Ministerstvo kultury. Právní předpisy a metodické pokyny. 1994. cit. [2013-03-28]. Dostupný z: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=809>>.

Audionahrávky

165) *Hymna přerovských mladých badatelů*. Muzeum Komenského v Přerově. 2013. cit. [2013-06-21]. Kanál uživatele muzeumkomenskeho. Dostupné z: <<http://www.prerovmuzeum.cz/img/zamek/proskoly/Hymna%20C.mp3>>.

Filmy

166) Dokument ze semináře dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků *Jak pracuje lektor*. 16. 08. 2012. In: Youtube [online]. cit. [2013-03-11]. Kanál uživatele muzeumkomenskeho. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=gCcQgEcmU6g&feature=youtu.be>>.

167) Dokumentární film z animačního programu v expozici *Archeologie v Muzeu Komenského v Přerově*. 23. 02. 2011. In: Youtube [online]. cit. [2013-03-11]. Kanál uživatele muzeumkomenskeho. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=OzDdN9ubjM&feature=related>>.

168) Dokumentární reportáž Kabelové televize z animačního programu *Hra na muzeum aneb Co zahalil čas do pláště Jana Amose Komenského*. 13. 03. 2013.

In: Youtube [online]. cit. [2013-03-14]. Kanál uživatele muzeumkomenskeho. Dostupné z:

<<http://www.youtube.com/watch?v=LA77IDvLdjE&feature=youtu.be>>.

169) Dokumentární vstup ČT1 z animačního programu archeologie v Muzeu Komenského v Přerově. 19. 02. 2013. In: Youtube [online]. cit. [2013-03-10].

Kanál uživatele muzeumkomenskeho. Dostupné z:

<<http://www.youtube.com/watch?v=85ByrP8-ATY>> (obr. 14).

170) Dokumentární vstup z animačního programu pro hendikepované návštěvníky 13. 03. 2013. In: Youtube [online]. cit. [2013-03-14]. Kanál uživatele muzeumkomenskeho. Dostupné z:

<<http://www.youtube.com/watch?v=PL3Pk4mV7sc&feature=youtu.be>>.

171) Motivační upoutávka k animačnímu muzejnímu programu v expozici *Archeologie*. 19. 02. 2013. In: Youtube [online]. cit. [2013-03-08]. Kanál uživatele muzeumkomenskeho. Dostupné z:

<<http://www.youtube.com/watch?v=EnxbM15h6dM&feature=youtu.be>>.

(BIBLIOGRAFICKÉ CITACE K TEXTU PŘÍLOH DIZERTAČNÍ PRÁCE LZE NAJÍT V JIM PŘIDRUŽENÝCH POZNÁMKÁCH POD ČAROU)



Obr. 14

Obr. 14: *Hra na archeologa* – seznamování se s každodenností pravěkého člověka. Pro někoho „kamínky“, pro pravěkého člověka střelky, bez kterých by byl jeho život a lidí kolem něj nemyslitelný. Zdroj: Fotoarchív MKP.

9 ÚDAJE O AUTORCE DIZERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení, titul: Mgr. Kateřina Tomešková, roz. Hofmanová

Datum a místo narození: 2. 11. 1966

Místo narození: Karviná

Rodinný stav: vdaná, dvě děti

Bydliště: Malá Dlážka 10, 750 02 Přerov

Vzdělání:

1985 až 1990

učitelství 5. – 12. – všeobecně vzdělávacích předmětů,

Ruský jazyk – Výtvarná výchova, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Mgr. (akademický titul přiznán v r. 1991)

2005

Osvědčení o absolutoriu rozšiřujícího vzdělávání učitelů anglického jazyka, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci (Oxford University Press)

2007

Kvalifikační manažerské studium pro ředitele škol a školských zařízení – osvědčení (Schola Servis Olomouc)

2008

Arteterapie – specialista pro práci v oblasti arteterapie (příloha k diplomu), Katedra speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

2010

Arteterapie II. – prohlubování odborné kvalifikace (příloha k diplomu), Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

2011 – dosud

Doktorandské studium v kombinované formě se zaměřením na tematický okruh *Animace kulturního dědictví* – KVV PdF UP v Olomouci (obr. 14)

2012

Trénink lektorů zaměřených na práci se starší střední generací ANDY, Vysoká škola finanční a právní Praha a Střední škola rezbářská Tovačov - certifikát o rekvalifikačním studiu na funkci lektora

2012 – 2013

Certifikát SODEZZ UPOL – Kvalitativní výzkum: krok za krokem



Obr. 15

Obr. 15: Hmatová dílna – bezprostřední kontakt studentů s artefakty a substituty z výstavy *Umění z času lovců*. Fotodokumentace výuky na KVV PdF UP v Olomouci. Zdroj: Petra Šobáňová.

Profesní specializace

Muzejní pedagogika - animace kulturního a historického dědictví

Muzejněpedagogická činnost v oblasti vzdělávání a výchovy dětí a mládeže – tvorba a realizace edukačních celků. Aplikace prvků zážitkové pedagogiky a artefietických technik (s arteterapeutickým přesahem) do muzejní edukace. Metodická činnost a lektorování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, práce se seniory.

Praxe

1990 – 2009

učitelství ZŠ, externě SŠ (gymnázium), vyučovací předměty: anglický jazyk, ruský jazyk a výtvarná výchova,

15 let ve funkci okresní metodičky výtvarné výchovy pro ZŠ

2009 – dosud

muzejní pedagožka – zodpovědná za činnost edukačního pracoviště výstavního a programového oddělení MKP - ŠKOLU HROU

2009 – dosud

lektorka DVVP Schola Servis Prostějov (obr. 16)

2011 – dosud

členka Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku při AMG, metodik příkladů dobré praxe

2011 – dosud

individuální členství v Komoře edukačních pracovníků při RG ČR

2013

předsedkyně výboru Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku při AMG



Obr. 16

Obr. 16: Lektorská činnost na semináři dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na téma *Od etiky k estetice a nazpátek*. Zdroj: Fotoarchív MKP.

Kontakt:

**Výstavní a programové oddělení Muzea Komenského v Přerově
Horní náměstí 7, Přerov**

tel.: 581 201 929, mobil: 725 337 426

tomeskova@prerovmuzeum.cz

10 PŘEHLED PUBLIKAČNÍ A DALŠÍ ČINNOSTI AUTORKY (řazeno chronologicky)

Studie ve sborníku a v odborném časopise

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2011. Muzejní škola hrou a stáří. In *Studia Comeniana et historica*. Uherský Brod: Muzeum J. A. Komenského. 85-86. s. 216–218. ISSN 0323-2220.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2012. Cestou necestou aneb Od artefietiky k arteterapii a nazpátek. In *Senioři v muzeu. Sborník příspěvků muzeologického semináře 14.–15. 6. 2011*. Hodonín: Masarykovo muzeum. ISBN 978-80-87375-03-7.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2012. Využití motivačních filmů pro dětského návštěvníka v muzejní edukační praxi. In MYSLIVEČKOVÁ, Hana a Veronika JUREČKOVÁ MALIŠOVÁ, eds. *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií II: sborník příspěvků: [využití ICT a dalších nových přístupů ve výtvarné výchově]* [CD-ROM]. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. s. 123–130. ISBN 978-80-244-3222-9.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2012. Vně a uvnitř. Muzejní edukace a poznávání dětí. In In Hana Stehlíková Babyrádová / Radek Horáček. *Z poznámkových bloků dizertačních prací...: veřejný diskurz výtvarného umění, aneb aktuálně k výtvarnému umění a k výtvarné výchově*. Brno: Nakladatelství Masarykovy univerzity Brno. s. 121–130. ISBN 978-80-210-6133-0.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina a Helena KOVÁŘOVÁ. 2012. Schola Ludus Redivivus. In *Studia Comeniana et historica*. Uherský Brod: Muzeum J. A. Komenského. s. 162–166. ISSN 0323-2220. (50% podíl).

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. Skutečné posezení ve školních škamnách. In *Umění spojení: mezigenerační programy v muzejní pedagogice*. Kutná hora: GASK. ISBN 978-80-7056-179-9. (v tisku)

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. Je libo na virtuální prohlídku aneb Edukační návštěva ruských muzeích. In *Muzeum a škola: sborník příspěvků z konference Muzeum a škola Zlín 20. – 22. 3. 2013. Acta musealia supplementa 2013/1*. Zlín: Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, s. 61–64. ISBN 978-80-87130-28-5.

KOVÁŘOVÁ, Helena a Kateřina TOMEŠKOVÁ. 2013. (50% podíl). Vztahy muzea a školství v Přerově v minulosti ve srovnání se současným využitím edukačního potenciálu muzejních prezentací. In *Sborník příspěvků mezinárodní konference 13. – 15. listopadu 2012*. Bratislava (50% podíl). (ISBN nedodáno)

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. Zvyk je železná košile (Úvaha učitele o potřebě symbiózy vztahu formy a obsahu v uměleckém vzdělávání). In *Kreatívne vzdelávanie* [online]. Zohor : Virvar. s. 575–583. ISBN 978-80-970513-5-8.

Dostupné z: <<http://kreativnevzdelavanie.sk/media/KV2013.pdf>>.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. Cesta časem do pravěku aneb Jak k nám lovcí mamutů přiletěli dymníkem (muzejněpedagogická studie o substanci edukačního programu realizovaného v prostředí stálé expozice Archeologie Přerovska). In: *Muzeum: Muzejní a vlastivědná práce*. 51/2/2013, s. 24–37. ISSN 0027-5255. Dostupné z:

<http://www.emuzeum.cz/admin/files/muzeum_2_13_imprim-1.pdf>.

TOMEŠKOVÁ, K.ateřina. 2013. *Procházka pravěkem aneb jak k nám lovci mamutů přiletěli dymníkem (prezentace reflexe muzejní edukace v prostředí stálé expozice Archeologie Přerovska)*. In: Edukace a prezentace archeologického kulturního dědictví. Metody, přístupy, stanoviska. Praha: NM, s. 14–22. ISBN: 978-80-7036-399-7. Dostupné z: http://www.archeologienadosah.cz/sites/default/files/naki/workshop_sborni_k_final2.pdf.

TOMEŠKOVÁ, K.: Hledání expertní podoby kýženého obrazu muzejní edukace. In: Sborník příspěvků z X. ročníku mezinárodní konference *Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech...*, Olomouc, 27. – 28. 11. 2013. (příspěvek prošel recenzním řízením, v tisku, bude vydáno v červenci 2014)

Odborné a popularizační články

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2010. Škola hrou aneb Muzeum dětem a mládeži. *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 4. s. 24 - 25.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2010. Co všechno čeká děti v muzeu. *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 7. s. 8 - 9.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2011. Muzeum dětem. *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 1. s. 10 - 11.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2011. Muzeum, parní lokomotivy a děti jako škola hrou. *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 10. s. 25.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2012. Prezentace Muzea Komenského v Přerově v rámci mezinárodního česko-polského projektu Brána Muzea otevřená. *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 6. s. 4.

TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2012. Škola hrou – Komenského školní divadlo.

- Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 6. s. 4.
- TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2012. Jan Amos Komenský...a tak trochu přerovský. *Zpravodaj školství*. Prostějov: : SCHOLA SERVIS. 10. s. 9.
- TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2012. Po 494 letech Jan Amos opět přijíždí do Přerova. *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 12. s. 12.
- TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. V Přerově „Písmo na papíře SCHOLA SERVIS. 1. s. 8.
- TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. „Jak se láme světlo...“ aneb Proč optika nemá nic společného s opicí. *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 5. s. 16.
- TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. Na přerovském zámku se na workshopu u kulatého stolu sešli teoretici a praktici muzejní a galerijní pedagogiky. In: *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 9. s. 13.
- TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. Návštěva musea či školy aneb Poučně žertovné posezení ve školních škamnech. In: *Zpravodaj školství*. Prostějov: SCHOLA SERVIS. 11. s. 10 - 11.
- TOMEŠKOVÁ, Kateřina. 2013. Reflexe celostátní odborné akce muzejně-pedagogické disciplíny. In: *Věstník AMG*, 6/2013, s. 10 – 11. ISSN 1213-2152. Dostupné z: http://www.czmuseums.cz/UserFiles/file/2013/Vestnik/vestnik_6_13_WEB.pdf.

Poznámka autorky: V době od ledna 2010 – prosinec 2013 uveřejněno celkem 38 autorských článků v regionálním tisku, v Novém Přerovsku, Přerovských listech a časopise Sedmičce olomouckého kraje. Populárně odborné příspěvky či rozšiřující zprávy s muzejněpedagogickou tematikou uveřejňovány v publikacích Muzea Komenského v Přerově.

Přehled konferenčních vystoupení studenta DSP

Vystoupení na konferenci Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku AMG v Brně, 14. – 15. 3. 2010. Příklady dobré praxe I. – příspěvek *Činnost edukačního pracoviště Muzea Komenského v Přerově*.

Vystoupení na Konferenci muzejní pedagogiky v Táboře (pořádané při příležitosti otevření nové husitské expozice), 23. 11. 2010. Příklady dobré praxe II. – příspěvek *Na návštěvě v expozici Archeologie*.

Samostatný odborný lektorský výstup s autorskou filmovou projekcí na Musaionfilmu 2011 v Uherském Brodě, 9. 6. 2011. *Motivační filmy k animačním programům pro děti*.

Vystoupení na muzeologickém semináři Senioři v muzeu v Hodoníně, 15. 6. 2011. *Cestou necestou aneb Od artefilitiky k arteterapii a nazpátek pro starší a pokročilé*.

Vystoupení na odborném semináři AMG Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku v Jablonci nad Nisou, 6. 9. 2011. *Využití artefilitických metod k ovlivňování poznávacích procesů dětí v muzeu*.

Vystoupení s autorskou projekcí na konferenci Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií II: [využití ICT a dalších nových přístupů ve výtvarné výchově], Olomouc, 29. 3. 2012. *Využití motivačních filmů pro dětského návštěvníka v muzejní edukační praxi*.

Aktivní účast s vystoupením a autorskou projekcí na mezinárodním projektu Brána jazyků otevřená Brno (Knihovna J. Mahena a polští partneři), 3. a 4. 4. 2012. *Od Komenského Školy hrou k vizuálnímu vzdělávání současnosti*.

Vystoupení na odborném semináři AMG Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku v Jičíně, 25. 9. 2012. *Per aspera ad astra aneb Příklad dobré spolupráce muzejní pedagogky a historičky.*

Společné vystoupení s Mgr. Helenou Kovářovou na mezinárodní vědecké konferenci FF UK Bratislava Fenomén Kulturneho dedičstva v spoločnosti - dejiny, súčasný stav a perspektívy, 13. - 15. 11. 2012. *Vzťahy muzea a školství v Přerově v minulosti ve srovnání se současným využitím edukačního potenciálu muzejních prezentací.*

Aktivní účast na studentské vědecké konferenci KVV PdF UP v Olomouci, 3.12. 2012. *Poznávací procesy dětí během muzejní edukace a způsoby jejich ovlivňování.*

Vystoupení na konferenci Muzejní pedagogika/Umění spojení, NG Praha, Gask Kutná Hora, 17. 1. 2013. *Skutečné posezení ve školních škamnách (Úvaha o smyslu vzdělávání v muzejním prostředí jako způsobu komunikace napříč generacemi).*

Vystoupení na konferenci s mezinárodní účastí Muzeum a škola 2013 aneb Aby věci promluvíly, Zlín, 20. – 22. 3. 2013. *Je libo na virtuální prohlídku aneb Edukační návštěva ruských muzeích.*

Prezentace - poster na mezinárodní konferenci Kultura, umění a výchova, Olomouc, 23. – 24. 5. 2013. *Poznávací procesy dětí během muzejní edukace a způsoby jejich ovlivňování. (OCENĚNÍ POSTERU)*

Samostatná lektorská přednáška s autorskou filmovou projekcí na Musaionfilmu 2013 v Uherském Brodě, 7. 6. 2013. *Edukační video.*

Vystoupení na workshopu Národního muzea v Praze Edukace a prezentace archeologického kulturního dědictví. Metody, přístupy, stanoviska, 6. 6. 2013. *Edukační aktivity ve stálé expozici Archeologie Přerovska. (Prezentace reflexe muzejní edukace v prostředí stálé expozice Archeologie Přerovska).*

Seminář AMG Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku Edukace a prezentace mediální výchovy. Národní muzeum Praha, 19.–20. listopadu 2013. Aktivní účast s dvěma odbornými příspěvky: *Evoluce mediální výchovy v českých muzeích a Zohledňování psychodidaktického faktoru učení v mezích mediálního světa prizmatem muzejní pedagožky.*

X. ročník mezinárodní konference pedagogiky Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech. PdF UP v Olomouci, 27.–28. 11. 2013. Odborná přednáška + příspěvek ve sborníku *Hledání expertní podoby kýženého obrazu muzejní animace.* (sborník v tisku, příspěvek prošel recenzním řízením)

Další relevantní aktivity

Metodická spolupráce v oboru

Trvalá autorská spolupráce s Metodickým centrem muzejní pedagogiky při Moravském zemském muzeu v Brně – dlouhodobě zveřejňovány v elektronické podobě muzejní programy MKP: Příklady dobré praxe [online]. Dostupné z: <<http://mcmp.cz/cz/cz-projekty/priklady-dobre-praxe/>>. (aktuálně – v přípravě: 26. května 2014 – lektorování celodenního workshopu „*Jak a proč*“ ... *co nejlépe zpřístupnit muzejní obsah.*)

Samostatná metodicko-lektorská činnost (akredit. MŠMT)

Lektor *Hry s linkou a barvou* - metodický seminář pro pedagogy v rámci DVPP, 8. 3. 2010, Schola Servis Přerov.

Lektor *Hry v muzeu* - metodický seminář pro pedagogy v rámci DVPP, 8. 11. 2010, Schola Servis Přerov a MKP.

Lektor *Krása v nás a kolem nás I.* - metodický seminář pro pedagogy v rámci DVPP, 7. 3. 2011, Schola Servis Přerov a MKP.

Lektor *Krása v nás a kolem nás II.* - metodický seminář pro pedagogy v rámci DVPP, 7. 9. 2011, Schola Servis Přerov a MKP.

Lektor *Od etiky k estetice a nazpátek* - metodický seminář pro pedagogy v rámci DVPP, 19. 3. 2012, Schola Servis Přerov a MKP.

Příprava a spolupráce na významných kulturně výchovných a vzdělávacích akcích

Průběžná spolupráce s Oddělením společenských věd Muzea Komenského v Přerově na přípravě a realizaci prezentace dějin školství – Exkurze a *workshopy pro studenty pedagogických a historických oborů FF a PdF vysokých škol ČR.*

Uspořádání *Netradičního setkání veřejnosti s historií - Jan Amos Komenský... a tak trochu přerovský* – dramatická ukázka ze života osobnosti - scénář, realizace, výprava + odborná prezentace (ve spolupráci s historiky a archeology) aktuálních archeologických výzkumů spojená s projekcí autorského edukačně historického filmu. 17. 11. 2012, Přerov.

Pořadatel konference

Muzejní pedagogika. Praxe teorii, teorie praxi – celostátní pracovní setkání (workshop) oborových teoretiků a praktiků z oblasti muzejněpedagogické disciplíny s mezinárodní účastí. 9.–10. 9. 2013, Přerov

Spolupráce na pořádání odborné konference

Vyjděte ze školních světnic – vědecká konference s tematikou mimoškolních a mimotřídních aktivit v historii, MKP , 2011.

(aktuálně – v přípravě: 23.–24. května 2014 – mezinárodní konference Vzdělávací obsah v muzejní edukaci – lektorování workshopu *Muzejně-edukační situace nás víc než zajímá* (supervize doc. PaedDr. Jan Slavík,CSc.)

Tvorba i realizace animačních a lektorských muzejních programů pro školy (včetně uspořádání workshopů pro veřejnost)

Jak k nám lovci mamutů přiletěli dymníkem - animační program ke stálé expozici Archeologie, 2010.

Dobrodružná výprava za lesklými kamínky až ke zkamenělinám a ještěřům do druhohor - animační program ke stálé expozici Mineralogie, 2010.

Řekni mi, jak se co dělá... aneb Rynek plný řemesel - animační program ke krátkodobé výstavě Řemeslo má zlaté dno, 2010.

Veselá entomologie aneb příběhy ze života hmyzích kamarádů - animační program ke stálé expozici Entomologie, 2010.

Lidové zvyky na Hané aneb Já mám malovanou vestu, vestičku... - animační program k Národopis. expozici Hanác. kroje, 2010.

Možná přijde i Mazánek... aneb Skutečné posezení ve školních škamnách - animační program ke krátkodobé výstavě Cesta do hlubin študákovy a kantorovy duše, 2011.

Romantické Japonsko aneb Jak tuto zemi objevovali Češi na počátku 20. století - animační program ke krátkodobé výstavě Touto knihou jsem si zamiloval Japonsko, 2011.

Nasedat, prosím, už jede! aneb Jak do Přerova přišlapala první lokomotiva – animační program ke krátkodobé výstavě Povídání o mašinkách při příležitosti 170. výročí příjezdu prvního vlaku na střední Moravu, 2011.

Škola hrou aneb Komenského školní divadlo – Lektorský program ke krátkodobé výstavě unikátní knihy - prvního vydání díla Jana Amose Komenského Schola ludus seu Encyclopaedia viva (Škola hrou neboli Živá encyklopedie), 2012.

Tajemství ukrytá v kameni, kosti a hlíně – lektorský program ke krátkodobé výstavě z období mladšího paleolitu Umění z času lovců, 2012.

Pohled na pravěkého člověka - animační program pro střední školy ve stálé expozici Archeologie Přerovska, 2012.

Hra na muzeum aneb Cesta pro mladé badatele po stopách muzejní myšky - animační program ke stálé expozici Školní třídy z doby Komenského, 2012.

Hra na muzeum aneb Co zahalil čas do pláště pana Komenského - animační program ke stálé expozici Školní třídy ze 17. století, dopln. filmovou projekcí, 2012.

Písmo - papír a kámen - lektorský program ke krátkodobé výstavě Písmo na papíře otištěné a v kamení tesané, která se konala u příležitosti 400. výročí vydání Bible kralické, 2013.

Jak se láme světlo aneb Proč optika nesouvisí s opicí – lektorský program ke krátkodobé výstavě Svět objektivem přerovské optiky k 80. výročí Meopty, 2013. (obohaceno samoobslužnou variantou pro rodiny s dětmi)

Jak se láme světlo aneb Od základů klasické fyziky až do dnešních dní – lektorský program ke krátkodobé výstavě Svět objektivem přerovské optiky k 80. výročí Meopty, 2013. (obohaceno samoobslužnou variantou pro rodiny s dětmi)

Veselé příběhy ze staré školy – lektorský program pro MŠ a mladší žáky ZŠ ve stálých expozicích školních tříd v MKP, 2013.

Od metličky k rákosce aneb Poučné žertovné posezení ve školních škamnech – lektorský program pro starší žáky ZŠ, studenty SŠ - s tematikou dějin českého školství a poznávání jeho důležitých událostí, 2013.

(aktuálně – v přípravě: realizace od května 2014 *Přerov na počátku 20. století aneb Jak císař pán nepřijel...* lektorský program ke krátkodobé výstavě Za císaře pána, 2014, se samoobslužnou variantou pro rodiny s dětmi.)

Poznámka autorky: k převážné většině muzejních programů vlastní autorská tvorba didaktických motivačních filmů, ale také produkce dokumentárních snímků z průběhu muzejní edukace. Tyto jsou dostupné na webových stránkách Muzea Komenského v Přerově.

Výstavní činnost (spolupráce a metodické vedení)

Pověst o Ječmínkovi... - výtvarná soutěž pro děti a mládež s výstavou - folklorní soubor Haná Přerov ve spolupráci s MKP, červen – září 2010.

Kouzelný slunovrat - výtvarná soutěž pro děti a mládež s výstavou - folklorní soubor Haná Přerov ve spolupráci s MKP, červen – září 2011.

Jak se dělá láska - výtvarná soutěž pro děti a mládež s výstavou - folklorní soubor Haná Přerov ve spolupráci s MKP, červen – září 2012.

Na horách, na dolách - výtvarná soutěž pro děti a mládež s výstavou - Folklorní soubor Haná Přerov ve spolupráci s MKP, červen – září 2013.

(aktuálně – v přípravě: realizace od června 2014 *Muzikanti, co děláte...* - výtvarná soutěž pro děti a mládež s výstavou)

Poznámka autorky: výtvarná spolupráce a podíl na scénářistické činnosti při vzniku výstav Muzea Komenského v Přerově od roku 2011. Od loňska aktivní účast na přípravě návrhů nových expozičních okruhů MKP.

Spolupráce s médii

Příprava a aktivní účast na pravidelných vstupech do edukačních muzejních programů pro Televizi Přerov, občasná spolupráce s Českou televizí, Českým rozhlasem (Radiožurnál Olomouc a Praha), rozhovory a podklady především pro regionální tisk.

Aktivní spolupráce (na scénáři + na výtvarné realizaci) při natáčení polohraného dokumentu *Pod ochranou Žerotínů* na přerovském zámku, v březnu 2013 společností VISTAFILM pro Českou televizi. V expozici staré školní třídy MKP snímali filmaři díl o historické osobnosti Jana Blahoslava.

Ocenění

Edukační pracoviště Výstavního a programového oddělení Muzea Komenského v Přerově bylo v létě 2012 nominováno za kvalitní nabídku kulturně vzdělávací činnosti a péče o děti na ocenění Společnost přátelská rodině (obr. 17). V říjnu téhož roku pak získalo naše muzeum cenu ve formě prestižního certifikátu od občanského sdružení Síť mateřských center ve spolupráci s Olomouckým krajem. Za ziskem značky kvality stál komentář odborné poroty, která pozitivně ohodnotila nejen vzdělávací účinky animací, ale také výchovné zaměření programů pro děti (obr. 18 – 20).



Obr. 17

Obr. 17: Logo mezinárodního projektu jako značka kvality *Společnost přátelská rodině*.



Obr. 18 – 20

Obr. 18 – 20: V přerovském muzeu se při učení žáků rádi přidržujeme pedagogických zásad Komenského. Záběry na aktivity zpřítomňující prvky školní výuky ze 17. století podávají výpověď o zohledňování formativní složky muzejní edukace. Animační program *Hra na muzeum aneb Co zahalil čas do pláště pana Komenského*). Zdroj: Deník/ T. Krejčířík a J. Tomešek.

11 ANOTACE

Jméno a příjmení:	Mgr. Kateřina Tomešková
Katedra:	Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
Vedoucí práce:	Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D.
Rok obhaj.:	2014

Název práce:	<i>Poznávací procesy dětí a způsoby jejich ovlivňování</i>
Název v angličtině:	<i>Children's Cognitive Processes and Ways of Influencing Them</i>
Anotace práce:	<p>Předložené výzkumné téma náleží do oblasti muzejní pedagogiky. Obsah dizertační práce je zaměřen na zkoumání vzdělávacího potenciálu Muzea Komenského v Přerově. Cílem práce je hluboké odhalení muzejně-edukačního procesu a jeho kvalit v souvislosti s rozvíjením nové kultury vyučování a učení. Výzkumná šetření směřují k lepšímu porozumění procesu a zároveň vedou ke vzniku alternativních změn „k lepšímu“. Jádrem předložené práce je kvalitativní šetření zahrnující analýzu slovní, ev. výtvarné reflexe žáků. Jde o akční výzkum, který se opírá o metodiku konceptové analýzy. Výzkum analyzuje a hodnotí způsoby, kterými se v přerovské muzejně-pedagogické praxi realizuje proces didaktické transformace. Závěry výzkumu mají posloužit potřebám pedagogů odborných pracovníků muzeí.</p>
Klíčová slova:	Muzejní pedagogika, kvalita vzdělávání v muzeu, animační programy, muzejně-edukační situace, poznávací procesy žáků, metody učení a vyučování v muzeu, muzeálie, didaktická transformace obsahu, kvalitativní strategie, akční výzkum, případová studie, konceptová analýza.

<p>Anotace v angličtině:</p>	<p>The presented research topic belongs to the field of museum education. The subject matter of the dissertation deals with the analysis of educational potential of the Comenius Museum in Přerov. The objective of the dissertation is to study thoroughly the process of education in the museum and its qualities in terms of the development of new culture of education and learning. The research is focused on improving the understanding of the process as well as developing alternative changes ‘for the better’. The core of the presented thesis lays in the qualitative research including the analysis of verbal or art reflections of students. It has the nature of action research and it complies with the methodology of a conceptual analysis. The implication of the above mentioned facts is that the research brings to light ways which are employed in the educational practice of the Comenius Museum in Přerov to realise the process of methodological transformation. The final outcomes of the research are to serve the needs of the broad community of educators as well as the community of museum experts.</p>
<p>Klíčová slova v angličtině:</p>	<p>Museum pedagogy, quality of educational in the museum, animation programs, museum educational situation, cognitive processes of pupils, learning and teaching methods in the museum, collection objects, methodological transformation to the content, qualitative strategy, action research, case study, conceptual analysis.</p>
<p>Rozsah práce:</p>	<p>205 stran (+ přílohy 1 – 4 vázané v práci)</p>
<p>Jazyk práce:</p>	<p>Český jazyk</p>